

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ ЖІКТЕУІШІ

**ЭКОНОМИКА СЕКТОРЛАРЫНЫҢ ЖІКТЕУІШІ
КЛАССИФИКАТОР СЕКТОРОВ ЭКОНОМИКИ**

ҚР ҰЖ 13-2019

Ресми басылым

**Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің
Техникалық реттеу және метрология комитеті
(Мемстандарт)**

Нұр-Сұлтан

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ ЖІКТЕУІШІ

**ЭКОНОМИКА СЕКТОРЛАРЫНЫҢ
ЖІКТЕУІШІ**

ҚР ҰЖ 13-2019

Ресми басылым

**Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің
Техникалық реттеу және метрология комитеті
(Мемстандарт)**

Нұр-Сұлтан

Алғысөз

1 Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитеті **ӘЗІРЛЕП ЕНГІЗДІ**

2 Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің 2019 жылғы 13 желтоқсандағы № 465-од бұйрығымен **БЕКІТІЛІП, ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛДІ**

3 Осы жіктеуіш 2008 жылғы Ұлттық шоттар жүйесіне (бұдан әрі – ҰШЖ - 2008) сәйкес экономика секторларын жіктеу негізінде әзірленді

4 Осы жіктеуіште «Стандарттау туралы» Қазақстан Республикасының 2018 жылғы 5 қазандағы № 183-VI ҚРЗ Заңының нормалары іске асырылған

5 АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ

Осы жіктеуішке өзгерістер туралы ақпарат жыл сайын шығарылатын «Стандарттау жөніндегі құжаттар» ақпараттық каталогында, ал өзгерістер және түзетулердің мәтіні мерзімді басып шығарылатын «Ұлттық стандарттар» ақпараттық сілтемелерінде жарияланады. Осы жіктеуіш қайта қаралған (ауыстыру) немесе күші жойылған жағдайда тиісті хабарлама мерзімді басып шығарылатын «Ұлттық стандарттар» ақпараттық сілтемесінде жарияланады.

Осы жіктеуіш Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің рұқсатынсыз ресми басылым ретінде толықтай немесе бөлшектеліп басылып шығарыла, көбейтіле және таратыла алмайды.

Мазмұны

1	Қолданылу саласы	1
2	Терминдер мен анықтамалар	1
3	Жалпы ережелер	4
4	Жіктеуіштің құрылымы	5
5	Жіктеуішке түсіндірме	9
	А қосымшасы	23
	Библиография	26

ЭКОНОМИКА СЕКТОРЛАРЫНЫҢ ЖІКТЕУІШІ

Енгізілген күні 2020-07-01

1 Қолданылу саласы

Осы жіктеуіш Қазақстан Республикасы экономикасының секторлары мен кіші секторлары бойынша олардың функционалдық мақсатына сәйкес институционалдық бірліктерді жіктеуді және кодтауды белгілейді.

2 Терминдер мен анықтамалар

Осы жіктеуіште тиісті анықтамалары бар мынадай терминдер пайдаланылады:

2.1 Әлеуметтік қамтамасыз ету қорлары: Мемлекеттік басқарудың әрбір деңгейінде әрекет ететін, тәуелсіз институционалдық бірліктер. Олар бөлек құрылады және мемлекет бақылайды, бірақ қаржылық операцияларды жүзеге асыру бөлігінде дербес.

2.2 Басқа әлем: Резиденттік бірліктермен операцияларға қатысатын немесе осы елдің резиденттік бірліктерімен басқа экономикалық байланыстары бар резиденттік емес институционалдық бірліктер.

2.3 Жалдамалы жұмыскер: Қаржылық емес кәсіпорындар және қаржылық мекемелер, жалпымемлекеттік басқару мекемелері, КЕҰ және үй шаруашылықтарында жалданып жұмыс істемейтін, еңбек шарты бойынша жұмысты орындайтын не азаматтық-құқықтық сипаттағы шарт бойынша қызметті жүзеге асыратын жеке тұлға;

2.4 Жұмыс беруші: Қызметкер еңбек қатынастарында тұратын заңды немесе жеке тұлға.

2.5 Зейнетақы қорлары: Зейнетақы міндеттемелерін орындауға және зейнетақы төлемдерін бөлуге арналған үй шаруашылығы мүшелерінің активтерін сақтау және басқару үшін құрылған қорлар.

2.6 Институционалдық бірлік: Өз атынан активтерді иеленетін, міндеттемелерді қабылдайтын, экономикалық қызметке қатысатын және басқа бірліктермен операцияларға қатысатын экономикалық бірлік.

Ескертпе - әрбір институционалдық бірлік жалпы алғанда белгілі бір секторға жатқызылуы тиіс. Шоттардың толық тізбектілігі бір институционалдық бірлікке немесе бірліктер тобына құрылады.

2.7 Коммерциялық емес ұйымдар (бұдан әрі – КЕҰ): Кіріс түсіру негізгі мақсаты болып табылмайтын және қатысушылар арасында алынған таза кірісті бөлмейтін заңды тұлға коммерциялық емес ұйым деп танылады.

ҚР ҰЖ 13-2019

Ескертпе - КЕҰ нарықтық немесе нарықтық емес бірліктер болып табылады. Корпорациялар қаржыландыратын және басқаратын КЕҰ корпорация секторына жатады (қаржылық емес немесе қаржылық). Нарықтық емес КЕҰ-ны мемлекеттік басқару органдары немесе үй шаруашылықтары қаржыландырады және бақылайды. Біріншілері мемлекеттік басқару секторына жатады, ал екіншілері экономиканың жеке секторын - үй шаруашылығына қызмет ететін коммерциялық емес ұйымдарды (бұдан әрі – ҮШҚКЕҰ) құрайды.

2.8 Корпорациялар: Иелері болып табылатын бірліктер үшін пайда алу және нарықта өткізу мақсатында тауарлар немесе қызметтер өндіру мақсатында құрылатын, институционалдық бірліктер.

2.9 Кәптивтік қаржы мекемелері мен кредиторлар: Бұл активтер немесе міндеттемелерінің басым бөлігі ашық қаржылық нарықтардағы операцияларға қатыспайтын, сақтандыру қызметінен бөлек қаржылық қызметтер көрсететін институционалдық бірліктер.

2.10 Қаржылық емес корпорациялар: Бұл негізгі қызмет түрі нарықтық тауарлар немесе қаржылық емес қызмет көрсетулерді өндіру болып табылатын институционалдық бірліктер.

2.11 Қаржылық корпорациялар; Бұл негізгі қызмет түрі басқа институционалдық бірліктерге қаржылық қызметтер, соның ішінде сақтандыру мен зейнетақы қорлары қызметтерін көрсету болып табылатын институционалдық бірліктер.

2.12 Мемлекеттік басқару: Өзінің саяси функциялары мен олардың экономиканы реттеудегі рөлін орындауға қосымша ретінде жалпы алғанда нарықтық емес негізде жеке немесе ұжымдық тұтыну үшін қызметтерді (тауарлар) өндіретін және табыс пен байлықты қайта бөлетін институционалдық бірліктердің жиынтығы.

2.13 Мемлекеттік қаржылық емес немесе қаржылық корпорациялар: Акцияларының (үлестерінің) 50 пайыздан астамының иесі орталық басқару органдары немесе жергілікті мемлекеттік басқару органдары болып табылатын, резидент болып табылатын және мемлекеттік басқару органдары бақылайтын қаржылық емес немесе қаржылық корпорациялар.

2.14 Нарықтық емес өндірушілер: Үй шаруашылықтарына немесе жалпы қоғамға тауарларды және қызмет көрсетулерді тегін немесе экономикалық тұрғыдан арзан бағамен ұсынатын мемлекеттік басқару органдарының немесе ҮШҚКЕҰ секторына кіретін институционалдық бірліктерді қамтиды.

Ескертпе - іс жүзінде экономиканың барлық секторларында нарықтық және нарықтық емес өндірушілерді ажырату үшін «50 пайыздық ереже» қағидаты қолданылады.

2.15 Нарықтық өндірушілер: Өз өнімінің көп бөлігін немесе бүкіл көлемін экономикалық тұрғыдан тиімді бағалармен сататын өндірушілер

болып табылады.

2.16 Орталық банк: Бұл қаржылық жүйенің басты аспектілерін бақылауды жүзеге асыратын, ұлттық қаржылық мекеме.

Ескертпе - орталық банктің негізгі қызметтеріне келесілер жатады: ұлттық валютаны шығару; ақша-кредит саясатын жүргізу, сондай-ақ ақша жиыны мен кредитті реттеу арқылы; халықаралық резервтерді басқару; Халықаралық валюта қорымен операциялар; басқа депозиттік корпорацияларға кредит беру; орталық мемлекеттік басқару депозиттерін сақтау арқылы және овердрафттар, аванстар, заңнамада қарастырылған басқа да операциялар түрінде кредит беру арқылы үкіметтің банкі қызметін атқару.

2.17 Орталық банктерден басқа депозиттерді қабылдайтын корпорациялар: Бұл қызметінің негізгі түрі ретінде қаржылық делдалдықты жүзеге асыратын корпорациялар. Осы мақсатпен олар депозиттер немесе депозиттердің жақын аналогы болып табылатын қаржылық құралдар (қысқамерзімді депозиттік сертификаттар сияқты) түріндегі міндеттемелерді қабылдайды.

Ескертпе - депозиттерді қабылдайтын корпорациялар сонымен қатар вексельдерді, бондтарды, басқа да борыштық құнды қағаздарды немесе қаржы құралдарын шығара алады.

2.18 Пайда алуға бағдарланған ұйымдар (бұдан әрі - ПАҰ): Өнімдерді нарықтық бағалар бойынша сататын өндірушілер.

2.19 Резидент: Экономикалық мүдделердің басымдылық орталығы осы елдің экономикалық аумағында орналасқан институционалдық бірлік, яғни ол осы аумақта экономикалық қызметпен ұзақ кезең бойы (жыл немесе көбірек) айналысады.

2.20 Сақтандыру корпорациялары: Негізгі функциясы жеке институционалдық бірліктер немесе бірліктер тобына өмірді сақтандыру, жазатайым оқиға, аурудан, өрттен сақтандыру немесе сақтандырудың басқа түрлері не басқа сақтандыру корпорацияларына қайта сақтандыру бойынша қызметтерді көрсету болып табылатын корпоративтік бірліктер, өзара қорлар және басқа бірліктерден тұрады.

2.21 Ұлттық жеке қаржылық емес корпорациялар: Бұл айқын сипаты мемлекеттік басқару органдары немесе институционалдық бірліктер-резидент емес тарапынан бақылауға жатпайтын болып табылатын, қаржылық емес корпорациялар-резиденттер.

Ескертпе - Бұл кіші секторға тауарлар және қызметтер көрсетумен айналысатын нарықтық КЕҰ кіреді, мысалы білім беру немесе денсаулық сақтау саласында ақылы негізде қызмет көрсететін нарықтық КЕҰ немесе кәсіпорындарға қызмет көрсететін сауда бірлестіктері.

2.22 Үй шаруашылықтары: Бірге тұратын, өз табыстары мен мүлкін

ҚР ҰЖ 13-2019

толықтай немесе ішінара біріктіретін және тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді бірлесіп тұтынатын бір немесе одан да көп жеке тұлғалардан құралған экономикалық субъект.

2.23 Үй шаруашылықтарының бірлестігі жоқ кәсіпорны: Тауарлар және қызмет көрсетулерді өндірумен, оларды сату мақсатымен айналысатын, бірақ заңды тұлғалар болып табылмайтын үй шаруашылықтарының бірліктері.

2.24 Үй шаруашылықтарына қызмет ететін коммерциялық емес ұйымдар (ҮШҚКЕҰ): Бұл мемлекеттік басқару органдарымен бақыланбайтын нарықтық емес КЕҰ.

Ескертпе - Олар үй шаруашылықтарына тауарлар мен қызмет көрсетулерді ақысыз немесе экономикалық арзан бағалармен ұсынады. Бұл тауарлар мен қызметтердің басым бөлігі жеке тұтыну болып табылады, бірақ ҮШҚКЕҰ ұжымдық қызметтерді де көрсетеді.

2.25 Шетел бақылауындағы қаржылық емес корпорациялар: Бұл институционалдық резидент емес бірліктермен бақыланатын барлық қаржылық емес резидент-корпорациялар.

2.26 Экономиканың институционалды секторы: Экономикадағы функциялары мен қаржыландыру көздері жағынан біртектес, олардың ұқсас экономикалық мінез-құлқын анықтайтын институционалдық бірліктердің жиынтығы.

Ескертпе - әрбір сектор Қазақстан Республикасы экономикасының бір бөлігі болып табылады және оны басқа секторлардан ерекшелетін сипаттамалары бар. Секторлар ішкі секторларға бөлінеді, содан кейін одан әрі бөлінуімен біртектіліктің одан әрі дәрежесімен сипатталатын бөлшектерге (топтар, кіші топтар) бөлінеді.

3 Жалпы ережелер

Аталған жіктеуіштің объектілері институционалдық бірліктер болып табылады.

Экономика секторларының жіктеуіші Қазақстан Республикасының ұлттық экономикасын құрайтын бес секторды көрсетеді. Жиынтығында жалпы экономиканы құрайтын резиденттік институционалдық бірліктер бір-бірін жоққа шығаратын бес институционалды секторға топтастырылады.

- а) қаржылық емес корпорациялар;
- б) қаржылық корпорациялар;
- в) мемлекеттік басқару;
- г) үй шаруашылықтары;
- д) ҮШҚКЕҰ.

Резидент бірліктермен операцияларға қатысатын немесе осы елдің резидент бірліктерімен басқа да экономикалық байланыстары бар барлық бейрезидент институционалдық бірліктер басқа әлем секторына жатады.

А қосымшасына сәйкес резидент институционалдық бірліктерді секторлар бойынша топтастыру олардың экономикалық мақсаттарына, функциялары мен мінез-құлқына сәйкес өлшемшарттарға сәйкес жүзеге асырылады.

4 Жіктеуіштің құрылымы

4.1 Жіктеуіш екі блоктан тұрады:

- кодтау;
- жіктеу.

Жіктеу блогы экономика секторларының атауларынан тұрады.

Кодтау үшін бірінші және екінші, екінші және үшінші, үшінші және төртінші, төртінші және бесінші арасында нүктелері бар бес сандық ондық таңбалар қолданылады.

Жіктеуіш келесі белгіленулер берілген нақтылаудың бес деңгейінен тұрады:

X	Жалпы экономика
X.X	Сектор
X.X.X	Кіші сектор
X.X.X.X	Топ
X.X.X.X.X	Кіші топ

Мысалы:

- 1 – Жалпы экономика;
- 1.2 – Қаржылық корпорациялар;
- 1.2.2 – Орталық банктен басқа, депозиттер қабылдайтын, корпорациялар;
- 1.2.2.1 – Депозиттерді қабылдайтын, мемлекеттік корпорациялар;
- 1.2.2.1.1 – Депозиттерді қабылдайтын мемлекеттік корпорациялар– КЕҰ.
- 1.2.2.1.2 – Депозит қабылдайтын мемлекеттік корпорациялар – ПАҰ

Осы жіктеуіште резервтік кодтар қарастырылмаған, себебі жіктелім [1]-ге сәйкес жүзеге асырылды.

4.2 Жіктеуіштің құрылымы

Кодтау блогы	Жіктеу блогы
1	Жалпы экономика
1.1	Қаржылық емес корпорациялар
1.1.1	Мемлекеттік қаржылық емес корпорациялар
1.1.1.1	Мемлекеттік қаржылық емес корпорациялар – КЕҰ
1.1.1.2	Мемлекеттік қаржылық емес корпорациялар – ПАҰ
1.1.2	Ұлттық жеке қаржылық емес корпорациялар
1.1.2.1	Ұлттық жеке қаржылық емес корпорациялар – КЕҰ
1.1.2.2	Ұлттық жеке қаржылық емес корпорациялар – ПАҰ
1.1.3	Шетел бақылауындағы қаржылық емес корпорациялар
1.1.3.1	Шетел бақылауындағы қаржылық емес корпорациялар – КЕҰ
1.1.3.2	Шетел бақылауындағы қаржылық емес корпорациялар – ПАҰ
1.2	Қаржылық корпорациялар
1.2.1	Орталық банк
1.2.2	Депозиттерді қабылдайтын корпорациялар, орталық банктен басқа
1.2.2.1	Депозиттерді қабылдайтын мемлекеттік корпорациялар
1.2.2.1.1	Депозиттерді қабылдайтын мемлекеттік корпорациялар– КЕҰ
1.2.2.1.2	Депозиттерді қабылдайтын мемлекеттік корпорациялар– ПАҰ
1.2.2.2	Депозиттерді қабылдайтын ұлттық жеке корпорациялар
1.2.2.2.1	Депозиттерді қабылдайтын ұлттық жеке корпорациялар– КЕҰ
1.2.2.2.2	Депозиттерді қабылдайтын ұлттық жеке корпорациялар– ПАҰ
1.2.2.3	Шетел бақылауындағы депозиттерді қабылдайтын корпорациялар
1.2.2.3.1	Шетел бақылауындағы депозиттерді қабылдайтын корпорациялар– КЕҰ
1.2.2.3.2	Шетел бақылауындағы депозиттерді қабылдайтын корпорациялар– ПАҰ
1.2.3	Ақша нарығының қорлары
1.2.3.1	Ақша нарығының мемлекеттік қорлары
1.2.3.1.1	Ақша нарығының мемлекеттік қорлары– КЕҰ
1.2.3.1.2	Ақша нарығының мемлекеттік қорлары– ПАҰ
1.2.3.2	Ақша нарығының ұлттық жеке қорлары
1.2.3.2.1	Ақша нарығының ұлттық жеке қорлары– КЕҰ
1.2.3.2.2	Ақша нарығының ұлттық жеке қорлары– ПАҰ
1.2.3.3	Шетел бақылауындағы ақша нарығының қорлары
1.2.3.3.1	Шетел бақылауындағы ақша нарығының қорлары– КЕҰ
1.2.3.3.2	Шетел бақылауындағы ақша нарығының қорлары– ПАҰ
1.2.4	Ақшалай емес нарықтың инвестициялық қорлары

1.2.4.1	Ақшалай емес нарықтың мемлекеттік инвестициялық қорлары
1.2.4.1.1	Ақшалай емес нарықтың мемлекеттік инвестициялық қорлары – КЕҰ
1.2.4.1.2	Ақшалай емес нарықтың мемлекеттік инвестициялық қорлары – ПАҰ
1.2.4.2	Ақшалай емес нарықтың ұлттық жеке инвестициялық қорлары
1.2.4.2.1	Ақшалай емес нарықтың ұлттық жеке инвестициялық қорлары– КЕҰ
1.2.4.2.2	Ақшалай емес нарықтың ұлттық жеке инвестициялық қорлары– ПАҰ
1.2.4.3	Шетел бақылауындағы ақшалай емес нарықтың инвестициялық қорлары
1.2.4.3.1	Шетел бақылауындағы ақшалай емес нарықтың инвестициялық қорлары– КЕҰ
1.2.4.3.2	Шетел бақылауындағы ақшалай емес нарықтың инвестициялық қорлары– ПАҰ
1.2.5	Сақтандыру корпорациялары мен зейнетақы қорларынан басқа, басқа да қаржылық делдалдар
1.2.5.1	Басқа мемлекеттік қаржылық делдалдар
1.2.5.1.1	Басқа мемлекеттік қаржылық делдалдар – КЕҰ
1.2.5.1.2	Басқа мемлекеттік қаржылық делдалдар – ПАҰ
1.2.5.2	Басқа ұлттық жеке қаржылық делдалдар
1.2.5.2.1	Басқа ұлттық жеке қаржылық делдалдар – КЕҰ
1.2.5.2.2	Басқа ұлттық жеке қаржылық делдалдар – ПАҰ
1.2.5.3	Шетел бақылауындағы басқа қаржылық делдалдар
1.2.5.3.1	Шетел бақылауындағы басқа қаржылық делдалдар – КЕҰ
1.2.5.3.2	Шетел бақылауындағы басқа қаржылық делдалдар – ПАҰ
1.2.6	Қосалқы қаржылық корпорациялар
1.2.6.1	Мемлекеттік қосалқы қаржылық корпорациялар
1.2.6.1.1	Мемлекеттік қосалқы қаржылық корпорациялар– КЕҰ
1.2.6.1.2	Мемлекеттік қосалқы қаржылық корпорациялар– ПАҰ
1.2.6.2	Ұлттық жеке қосалқы қаржылық корпорациялар
1.2.6.2.1	Ұлттық жеке қосалқы қаржылық корпорациялар– КЕҰ
1.2.6.2.2	Ұлттық жеке қосалқы қаржылық корпорациялар– ПАҰ
1.2.6.3	Шетел бақылауындағы қосалқы қаржылық корпорациялар
1.2.6.3.1	Шетел бақылауындағы қосалқы қаржылық корпорациялар– КЕҰ
1.2.6.3.2	Шетел бақылауындағы қосалқы қаржылық корпорациялар– ПАҰ
1.2.7	Кэптивтік қаржылық мекемелер мен кредиторлар
1.2.7.1	Мемлекеттік кэптивтік қаржылық мекемелер
1.2.7.1.1	Мемлекеттік кэптивтік қаржылық мекемелер– КЕҰ
1.2.7.1.2	Мемлекеттік кэптивтік қаржылық мекемелер– ПАҰ
1.2.7.2	Ұлттық жеке кэптивтік қаржылық мекемелер

ҚР ҰЖ 13-2019

1.2.7.2.1	Ұлттық жеке кәсіптік қаржылық мекемелер– КЕҰ
1.2.7.2.2	Ұлттық жеке кәсіптік қаржылық мекемелер– ПАҰ
1.2.7.3	Шетел бақылауындағы кәсіптік қаржылық мекемелер
1.2.7.3.1	Шетел бақылауындағы кәсіптік қаржылық мекемелер– КЕҰ
1.2.7.3.2	Шетел бақылауындағы кәсіптік қаржылық мекемелер– ПАҰ
1.2.8	Сақтандыру корпорациялары
1.2.8.1	Мемлекеттік сақтандыру корпорациялары
1.2.8.1.1	Мемлекеттік сақтандыру корпорациялары– КЕҰ
1.2.8.1.2	Мемлекеттік сақтандыру корпорациялары– ПАҰ
1.2.8.2	Ұлттық жеке сақтандыру корпорациялары
1.2.8.2.1	Ұлттық жеке сақтандыру корпорациялары– КЕҰ
1.2.8.2.2	Ұлттық жеке сақтандыру корпорациялары– ПАҰ
1.2.8.3	Шетел бақылауындағы сақтандыру корпорациялары
1.2.8.3.1	Шетел бақылауындағы сақтандыру корпорациялары– КЕҰ
1.2.8.3.2	Шетел бақылауындағы сақтандыру корпорациялары– ПАҰ
1.2.9	Зейнетақы қорлары
1.2.9.1	Мемлекеттік зейнетақы қорлары
1.2.9.1.1	Мемлекеттік зейнетақы қорлары– КЕҰ
1.2.9.1.2	Мемлекеттік зейнетақы қорлары– ПАҰ
1.2.9.2	Ұлттық жеке зейнетақы қорлары
1.2.9.2.1	Ұлттық жеке зейнетақы қорлары– КЕҰ
1.2.9.2.2	Ұлттық жеке зейнетақы қорлары – ПАҰ
1.2.9.3	Шетел бақылауындағы зейнетақы қорлары
1.2.9.3.1	Шетел бақылауындағы зейнетақы қорлары– КЕҰ
1.2.9.3.2	Шетел бақылауындағы зейнетақы қорлары– ПАҰ
1.3	Мемлекеттік басқару
1.3.1	Орталық басқару органдары
1.3.1.1	Орталық басқару органдары, әлеуметтік қамтамасыз ету қорларынан басқа
1.3.1.2	Орталық басқару органдарының КЕҰ
1.3.2	Жергілікті мемлекеттік басқару органдары
1.3.2.1	Жергілікті мемлекеттік басқару органдары, әлеуметтік қамтамасыз ету қорларынан басқа
1.3.2.2	Жергілікті мемлекеттік басқару органдарының КЕҰ
1.3.3	Әлеуметтік қамтамасыз ету қорлары
1.3.3.1	Орталық басқару органдарының әлеуметтік қамтамасыз ету қорлары
1.3.3.2	Жергілікті мемлекеттік басқару органдарының әлеуметтік қамтамасыз ету қорлары
1.4	Үй шаруашылықтары
1.4.1	Жұмыс берушілер
1.4.2	Өз бетінше жұмыспен қамтылған тұлғалар
1.4.3	Жалдамалы жұмыскерлер

1.4.4	Меншіктен және трансферттерден түскен табыстардың алушылары
1.4.4.1	Меншіктен түскен табысты алушылар
1.4.4.2	Зейнетақы алушылар
1.4.4.9	Басқа трансферттік табыстарды алушылар
1.5	Үй шаруашылықтарына қызмет ететін коммерциялық емес ұйымдар
1.5.1	Ұлттық жеке
1.5.2	Шетел бақылауындағы
2	Басқа әлем

5 Жіктеуішке түсіндірме

1-код Жалпы экономика

1.1-код Қаржылық емес корпорациялар

«Қаржылық емес корпорациялар» секторының ішкі секторлары қосымша КЕҰ және коммерциялық ұйымдарға нақтыланған.

Бақылау өлшемшарттарын ескерумен ішкі секторлар былайша бөлінеді:

1.1.1-код «Мемлекеттік қаржылық емес корпорациялар»

Бұл ішкі секторға тауарлар мен қаржылық емес қызметтердің нарықтық өндірушілері болып табылатын және орталық және жергілікті мемлекеттік басқару органдарымен бақыланатын келесі институционалдық бірліктер жатады:

шаруашылық серіктестіктер, жауапкершілігі шектеулі серіктестіктер, акционерлік қоғамдар, қосымша жауапкершілігі бар серіктестіктер;

республикалық және коммуналды кәсіпорындар;

мемлекеттің бақылауындағы КЕҰ;

Ішкі сектор келесі топтарға бөлінеді:

1.1.1.1-код Мемлекеттік қаржылық емес корпорациялар – КЕҰ

1.1.1.2-код Мемлекеттік қаржылық емес корпорациялар – ПАҰ

1.1.2-код «Ұлттық жеке қаржылық емес корпорациялар»

Бұл ішкі секторға тауарлар мен қаржылық емес қызметтердің нарықтық өндірушілері болып табылатын келесі институционалдық бірліктер жатады:

шаруашылық серіктестіктер, жауапкершілігі шектеулі серіктестіктер, қосымша жауапкершілігі бар серіктестіктер, мемлекеттің немесе шетелдік бақылаудан басқа акционерлік қоғамдар;

өндірістік кооперативтер;

шаруа (фермерлік) қожалықтары;

мемлекеттің немесе шетелдің бақылауындағы емес басқа да КЕҰ;

Ішкі сектор келесі топтарға бөлінеді:

1.1.2.1-код Ұлттық жеке қаржылық емес корпорациялар – КЕҰ

ҚР ҰЖ 13-2019

1.1.2.2-код Ұлттық жеке қаржылық емес корпорациялар – ПАҰ

1.1.3-код «Шетел бақылауындағы қаржылық емес корпорациялар»

Аталған ішкі секторға қаржылық емес қызметтер мен тауарларды нарықтық өндірушілер болып табылатын келесі институционалдық бірліктер кіреді:

шаруашылық серіктестіктер, жауапкершілігі шектеулі серіктестіктер, шетелдік бақылаудағы акционерлік қоғамдар;

шетелдік бақылаудағы КЕҰ;

Ішкі секторлар топтарға бөлінеді:

1.1.3.1-код Шетел бақылауындағы қаржылық емес корпорациялар – КЕҰ

1.1.3.2-код Шетел бақылауындағы қаржылық емес корпорациялар – ПАҰ

1.2-код Қаржылық корпорациялар

Нарықтағы қызметінің және өзінің міндеттемелерінің өтімділігі өлшемшарттары есебінен ішкі секторларға бөлінеді:

1.2.1-код Орталық банк

Аталған ішкі секторға Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі жатады.

1.2.2-код Депозиттерді қабылдайтын корпорациялар, орталық банктен басқа

Аталған ішкі секторға кіреді:

екінші деңгейдегі банктер;

басқа депозиттік корпорациялар, мысалы:

жинақ банктері, пошта банктері, құрылыс қоғамдары және ипотекалық банктер;

несиелік одақтар мен несиелік кооперативтер;

ауыл және ауылшаруашылық банктері;

негізінен қаржылық қызметпен айналысатын жол жүру чектерінің компаниялары;

электрондық ақша эмитенттері - электрондық ақша эмитентінің ақшалай міндеттемелері болып табылатын, электрондық түрде сақталатын және жүйенің басқа қатысушылары электрондық ақша жүйесінде төлем құралы ретінде қабылдайтын электрондық ақша шығаруға уәкілетті ұйымдар (егер құралдар белгілі бір қажеттіліктерді қанағаттандыруға арналған болса және оларды шектеулі түрде ғана пайдаланса алдын-ала төленген құралдарда сақталған ақша құны электрондық ақша болып табылмайды);

оффшорлық банктер, егер олар өздері орналасқан экономика

резиденттерімен операциялар жасаса және депозиттер түрінде міндеттемелер қабылдаса;

ресми банкроттыққа немесе қайта ұйымдастыруға дейін тарату барысындағы банктер, олар қаржылық активтер мен міндеттемелерге ие болғанаға дейін.

Ішкі сектор бақылау өлшемшарттары есебінен келесі топтарға бөлінеді:

1.2.2.1-код «Депозиттерді қабылдайтын мемлекеттік корпорациялар» – мемлекеттік бақылауда тұрған институционалдық бірліктер;

1.2.2.1.1-код Депозиттерді қабылдайтын мемлекеттік корпорациялар –
КЕҰ

1.2.2.1.2-код Депозиттерді қабылдайтын мемлекеттік корпорациялар –
ПАҰ

1.2.2.2-код «Депозиттерді қабылдайтын ұлттық жеке корпорациялар» – мемлекеттік бақылауда немесе шетелдік бақылауда тұрғандардан басқа институционалдық бірліктер;

1.2.2.2.1-код Депозиттерді қабылдайтын ұлттық жеке корпорациялар –
КЕҰ

1.2.2.2.2-код Депозиттерді қабылдайтын ұлттық жеке корпорациялар –
ПАҰ

1.2.2.3-код «Депозиттерді қабылдайтын шетел бақылауындағы корпорациялар» – шетелдік бақылауда тұрған институционалдық бірліктер.

1.2.2.3.1-код Шетел бақылауындағы депозиттерді қабылдайтын корпорациялар – КЕҰ

1.2.2.3.2-код Шетел бақылауындағы депозиттерді қабылдайтын корпорациялар – ПАҰ

1.2.3-код Ақша нарығының қорлары

Аталған ішкі секторға халыққа акция немесе пай сату жолымен қаражатты шоғырландыратын және осы қаражатты тек немесе көбінесе ақша нарығының қысқа мерзімді қарыз беру құралдарына, соның ішінде депозиттер, бағалы қағаздарға инвестициялайтын ұжымдық инвестициялық бағдарламалары инвестициялық ақша нарығының қорлары жатады. Инвестициялық қор ақша нарығының қоры ретінде танылуы үшін: 1) капиталдың белгілі бір дәрежесі (номиналды құнын ұстап тұру мүмкіндігі); 2) үшінші тұлғаларға чектер немесе басқа төлем әдістерін қолдана отырып, дереу немесе қысқа мерзімде ақша алу мүмкіндігі. Егер бұл шарттар орындалмаса, онда институционалдық бірліктер ақшалай емес нарықтың инвестициялық қорлары ретінде жіктеледі.

Ішкі сектор бақылау өлшемшарттары есебінен келесі топтарға бөлінеді:

1.2.3.1-код «Ақша нарығының мемлекеттік қорлары» – мемлекеттік бақылауда тұрған институционалдық бірліктер;

1.2.3.1.1-код Ақша нарығының мемлекеттік қорлары – КЕҰ

1.2.3.1.2-код Ақша нарығының мемлекеттік қорлары – ПАҰ

ҚР ҰЖ 13-2019

1.2.3.2-код «Ақша нарығының ұлттық жеке қорлары» – мемлекеттік бақылауда немесе шетелдік бақылауда тұрғандардан басқа институционалды бірліктер;

1.2.3.2.1-код Ақша нарығының ұлттық жеке қорлары – КЕҰ

1.2.3.2.2-код Ақша нарығының ұлттық жеке қорлары – ПАҰ

1.2.3.3-код «Шетел бақылауындағы ақша нарығының қорлары» – шетелдік бақылауда тұрған институционалдық бірліктер.

1.2.3.3.1-код Шетел бақылауындағы ақша нарығының қорлары – КЕҰ

1.2.3.3.2-код Шетел бақылауындағы ақша нарығының қорлары – ПАҰ

1.2.4-код Ақшалай емес нарықтың инвестициялық қорлары

Бұл кіші секторға акцияларды немесе пайларды шығару арқылы халықтың қаражатын тартатын ұжымдық инвестициялық бағдарламалар болып табылатын ақшасыз нарықтың инвестициялық қорлары кіреді. Түскен қаражат негізінен ұзақ мерзімді қаржылық активтерге, сондай-ақ қаржылық емес активтерге (әдетте жылжымайтын мүлік) инвестицияланады. Акциялар немесе пайлар, әдетте, депозиттерді алмастырушы болып табылмайды және оларды чек немесе үшінші тараптың пайдасына төлеу негізінде беруге болмайды, олардың бағасы нарықтық жағдайға сәйкес өзгеруі мүмкін, сондықтан олар номиналды құнды сенімді сақтаушы емес. Келесі түрлерге ажыратылады:

ашық және жабық инвестициялық қорлар;

акцияларға негізделген инвестициялық қорлар;

бағалы қағаздарға негізделген инвестициялық қорлар;

индекстеу қорлары;

қамтамасыз етілген инвестициялық қорлар;

жылжымайтын мүлікке арналған инвестициялық қорлар;

биржалық инвестициялық қорлар;

қаражат қоры (басқа инвестициялық қорлардың акциялары портфелінің иелері);

сенімгерлік жылжымайтын мүлік инвестициялық қорлары;

хедж қорлар, тікелей инвестициялар қорлары және басқалар (инвестициялық қор қаражатын басқарушы компаниялар көмекші қаржы корпорациялары болып табылады).

Ішкі сектор бақылау шарттары есебінен келесі топтарға бөлінеді:

1.2.4.1-код «Ақшалай емес нарықтың мемлекеттік инвестициялық қорлары» – мемлекеттік бақылауда тұрған институционалдық бірліктер;

1.2.4.1.1-код Ақшалай емес нарықтың мемлекеттік инвестициялық қорлары – КЕҰ

1.2.4.1.2-код Ақшалай емес нарықтың мемлекеттік инвестициялық қорлары – ПАҰ

1.2.4.2-код «Ақшалай емес нарықтың ұлттық жеке инвестициялық қорлары» – мемлекеттік бақылауда немесе шетелдік бақылауда тұрмаған

институционалды бірліктер;

1.2.4.2.1-код Ақшалай емес нарықтың ұлттық жеке инвестициялық қорлары – КЕҰ

1.2.4.2.2-код Ақшалай емес нарықтың ұлттық жеке инвестициялық қорлары – ПАҰ

1.2.4.3-код «Шетел бақылауындағы ақшалай емес нарықтың инвестициялық қорлары» – шетелдік бақылауда тұрған институционалдық бірліктер.

1.2.4.3.1-код Шетел бақылауындағы ақшалай емес нарықтың инвестициялық қорлары – КЕҰ

1.2.4.3.2-код Шетел бақылауындағы ақшалай емес нарықтың инвестициялық қорлары – ПАҰ

1.2.5-код Сақтандыру корпорациялары мен зейнетақы қорларынан басқа, басқа да қаржылық делдалдар

Аталған ішкі секторға нарықта қаржылық операцияларға қатыса отырып, қаржылық активтерді сатып алу мақсатында ақшадан басқа, депозиттер немесе депозиттерді алмастырушылар (немесе ауқымды ақша жиынына кірмейтін ұзақ мерзімді немесе мамандандырылған депозиттер түріндегі міндеттемелері барлар) нысанында міндеттемелерді қабылдау жолымен өз атынан қаржылық қызметтерді ұсынатын институционалдық бірліктер жатады. Аталған ішкі сектор келесілерді қамтиды:

негізгі қызмет ретінде өз атынан несиелеудің әртүрлі түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар (қарыздар, ипотека, тұтынушылық несиелер, несиелік карталар, шағын бизнеске арналған несиелер, экономикалық дамуға арналған несиелер және басқалары), негізінен қаржылық емес ұйымдарға және үй шаруашылығына несие беру;

негізгі қызмет ретінде қаржылық лизингпен айналысатын ұйымдар; өз қаражаты есебінен жұмыс істейтін негізгі қызмет ретінде бағалы қағаздармен және туынды қаржы активтерімен мәмілелер жасайтын дилерлер;

активтерді секьюритизациялауды жүзеге асыратын ұйымдар (нақты активтермен немесе кірістер ағынымен қамтамасыз етілген бағалы қағаздарды сату арқылы қаражат тарту);

негізгі қызмет ретінде клирингтік қызметті жүзеге асыратын ұйымдар; инвестициялық банктер;

экспортты-импортты қаржыландырумен айналысатын, халықаралық саудаға байланысты қаржылық және құжаттамалық қызметтердің кең спектрін ұсынатын мамандандырылған қаржылық делдалдар;

венчурлық ұйымдары;

даму үшін капиталды ұсынатын мамандандырылған ұйымдар;

негізгі қызмет ретінде факторингтік операцияларды жүзеге асыратын ұйымдар, сондай-ақ өз есебінен своптар, опциондар және ұқсас операциялар

ҚР ҰЖ 13-2019

жасау;

құнсызданған активтерді сатып алу, басқару және жою арқылы жұмыс істемейтін қарыздар немесе басқа да құнсызданған активтер проблемаларын шешу үшін құрылған банктерді қайта құрылымдау активтерді басқару компаниялары мен агенттіктер, егер 1) кәсіпорын еншілес компаниялар тобын басқаратын және бақылайтын холдингтік компания болса; 2) нарықтан өзінің тәуекелі бойынша өзі белсенді басқаратын қаржылық немесе қаржылық емес активтерді сатып алу үшін қарыз алса.

Егер активтерді басқару бойынша компаниялар басқа депозиттік ұйымдардың еншілес ұйымдары болса және олардың бас компаниясымен бір елде орналасқан болса, онда олардың баланстары, егер олар тәуелсіз институционалдық бірлік болмаса, бас депозиттік ұйымдардың баланстарымен біріктірілуі керек.

Банктерді қайта құрылымдау агенттіктерінің көпшілігін үкімет мемлекеттік мекемелер ретінде және егер келесі өлшемшарттар орындалса құрылады, мысалы: 1) қызмет көрсету, ең алдымен, тек үкімет; 2) қаржы активтерін нарықтан өзгеше бағамен сату немесе сатып алу; 3) төмен тәуекелді қабылдау, себебі мемлекеттің мықты қаржылық қолдауы болғандықтан және заң бойынша және іс жүзінде мемлекет атынан әрекет ететіндіктен, мұндай ұйымдар мемлекеттік басқару секторына кіруі керек. Егер мемлекет бақылайтын кәсіпорын қаржылық ұйым ретінде әрекет етсе, онда оның операциясының сипатына сәйкес ол, әдетте, басқа қаржы делдалдарының секторында жіктеледі.

Бақылау өлшемшарттарын ескере отырып, кіші сектор келесі топтарға бөлінеді:

1.2.5.1-код «Басқа мемлекеттік қаржылық делдалдар» – мемлекеттің бақылауындағы институционалдық бірліктер;

1.2.5.1.1-код Басқа мемлекеттік қаржылық делдалдар – КЕҰ

1.2.5.1.2-код Басқа мемлекеттік қаржылық делдалдар – ПАҰ

1.2.5.2-код «Басқа ұлттық жеке қаржылық делдалдар» – мемлекеттің бақылауындағы немесе шетелдік бақылаудағыдан басқа институционалдық бірліктер;

1.2.5.2.1-код Басқа ұлттық жеке қаржылық делдалдар – КЕҰ

1.2.5.2.2-код Басқа ұлттық жеке қаржылық делдалдар – ПАҰ

1.2.5.3-код «Шетел бақылауындағы басқа қаржылық делдалдар» – шетелдік бақылаудағы институционалдық бірліктер.

1.2.5.3.1-код Шетел бақылауындағы басқа қаржылық делдалдар – КЕҰ

1.2.5.3.2-код Шетел бақылауындағы басқа қаржылық делдалдар – ПАҰ

1.2.6-код Қосалқы қаржылық корпорациялар

Осы кіші секторға қаржылық активтермен және міндеттемелермен операциялармен немесе операцияның объектісі болып табылатын активтер мен міндеттемелердің жеке меншікке өтуі болжанбайтын операциялары

өткізудің нормативтік-құқықтық шарттарын құрумен байланысты қызметті жүзеге асыратын институционалдық бірліктер жатады. Бұл кіші секторға келесілер қосылған:

негізгі қызмет ретінде бағалы қағаздармен мәмілелер жасайтын брокерлер;

негізгі қызмет ретінде тауарлармен мәмілелер жасайтын брокерлер;

бағалы қағаздарды сенімгерлік басқарушылар;

депозитарийлер;

бағалы қағаздар саудасын ұйымдастырушылар;

қор, сақтандыру, валюта биржалары және туынды қаржы құралдарының биржалары;

тауар биржаларын қоса алғанда, қаржы нарығының өзге де ұйымдастырушылары;

негізгі қызмет ретінде салымдарға кепілдік беруді жүзеге асыратын ұйымдар;

негізгі қызмет ретінде шарт негізінде ұйымның қорларын, пассивтерін немесе активтерін басқаруды жүзеге асыратын ұйымдар (бірақ олар басқаратын қорлар емес);

айырбастарды, опциондар және фьючерстер сияқты туынды қаржы құралдарымен және хеджирлеу құралдарымен айналысатын ұйымдар (шығарылымсыз);

негізгі қызмет ретінде ипотекалық (кепілпұл) операциялар бойынша брокерлерді қоса алғанда, қаржылық қызметтер (сақтандырудан және зейнетақымен қамтамасыз етуден басқа) саласында қосалқы қызметті жүзеге асыратын өзге де ұйымдар, вексельдерді есепке алуды (форфейтинг), қаржылық қызметтер және инвестициялау мәселелері бойынша консультация беруді жүзеге асыратын ұйымдар;

валюта айырбастау пункттері және қаржы аударымдарын ұйымдастырушылар;

депозиттерді қабылдамайтын және өз қаражаты есебінен несие бермейтін шетелдік банктердің резидент өкілдіктері;

бас кеңселері болып табылатын холдингтік компаниялар, олардың көпшілігі қаржылық болған кезде еншілес кәсіпорындарға қатысты кейбір аспектілері бойынша басқарушылық бақылауды жүзеге асырады;

жеке бірлік болған жағдайда қаржы делдалдары мен қаржы нарықтарының орталық бақылау органдары;

өздері қаржылық қызмет көрсетпейтін қаржы корпорацияларына қызмет көрсететін тәуелсіз заңды тұлға ретінде танылған КЕҰ, мысалы банкирлер қауымдастығы;

негізгі қызметі электрондық төлем тетіктерін ұсынатын, бірақ тиісті құралдар үшін жауап бермейтін ұйымдар;

банктерге төлем платформасын ұсынатын үшінші тараптардың төлем жүйелері, мысалы, онлайн-төлем корпорациясы, алдын-ала төленген

ҚР ҰЖ 13-2019

карточкалық корпорация;

Қарыз алушылар үшін несиелер берушіні таңдау арқылы және жеке тұлғаларға аз мөлшерде онлайн режимінде несиелер беретін немесе қайта қаржыландыратын ұйымдарды, берілген несиелер үшін жауапкершілікке немесе тәуекелдерге жауап бермейтін ұйымдар;

сақтандыру тәуекелдерін және залал мөлшерін бағалау жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар;

сақтандыру брокерлері;

сақтандыру агенттері;

сақтандыру және зейнетақымен қамсыздандыру мәселелері бойынша консультация беруді қоса алғанда, сақтандыру және зейнетақымен қамсыздандыру саласындағы қосалқы қызметті жүзеге асыратын өзге де ұйымдар.

Бақылау өлшемшарттарын ескере отырып, кіші сектор топтарға бөлінеді:

1.2.6.1-код «Мемлекеттік қосалқы қаржы корпорациялар» – мемлекеттің бақылауындағы институционалдық бірліктер;

1.2.6.1.1-код Мемлекеттік қосалқы қаржылық корпорациялары – КЕҰ

1.2.6.1.2-код Мемлекеттік қосалқы қаржылық корпорациялар – ПАҰ

1.2.6.2-код «Ұлттық жеке қосалқы қаржылық корпорациялар» – мемлекеттің бақылауындағы немесе шетелдік бақылаудағы дерден басқа институционалдық бірліктер;

1.2.6.2.1-код Ұлттық жеке қосалқы қаржылық корпорациялар – КЕҰ

1.2.6.2.2-код Ұлттық жеке қосалқы қаржылық корпорациялар – ПАҰ

1.2.6.3-код «Шетел бақылауындағы қосалқы қаржылық корпорациялар» – шетелдік бақылаудағы институционалдық бірліктер.

1.2.6.3.1-код Шетел бақылауындағы қосалқы қаржылық корпорациялар – КЕҰ

1.2.6.3.2-код Шетел бақылауындағы қосалқы қаржылық корпорациялар – ПАҰ

1.2.7-код Кэптивтік қаржылық мекемелер мен кредиторлар

Осы кіші секторға операцияларды тек шектеулі бірлік тобы (еншілес қаржы корпорациялары сияқты) шеңберінде ғана жүзеге асыратын институционалдық бірліктер немесе бір холдинг корпорациясына тиесілі еншілес корпорациялар немесе тек бір демеуші берген меншікті қаражаттан несиелер беретін бірліктер жатады. Бұл, оның ішінде, бас компанияларға кредит беру немесе бас компаниялардың дебиторлық берешегін сатып алу үшін қаражат тарта отырып, өзінің бас корпорациялары үшін қаржы агенттері болып табылатын еншілес компаниялар. Кэптивтік қаржы мекемелерді депозиттік корпорациялар оларды мамандандырылған қызметке тарту үшін немесе реттеуші мақсаттар үшін басқарады. Еншілес корпорациялар тобының активтерін өзінің негізгі қызметі ретінде иеленетін және

акцияларды ұстаушы кәсіпорындарға ешқандай басқа қызметтер көрсетпейтін холдингтік компаниялар да осы кіші секторға енгізіледі. Өз иелеріне қызмет көрсететін кәптивті сақтандыру компаниялары мен зейнетақы қорлары осы кіші секторға кірмейді, ал тиісінше сақтандыру корпорациялары мен зейнетақы қорлары ретінде жіктеледі. Осы кіші секторға:

ломбардтар, кредиторлар, коллекторлық ұйымдар, демеушілердің қаражаты есебінен, мысалы, мемлекеттік органдарының немесе КЕҰ несиелеуді жүзеге асыратын (студенттік қарыз, ауыл шаруашылығы несиелері, микрокредиттер, экспорттық несиелер және т.б.) институционалдық бірліктер;

трастар, мүліктік қорлар және жалған компаниялар;

еншілес ұйымдар тобы активтерінің (акционерлік капиталдың бақылау пакетінің) иелері болып табылатын, негізгі қызметі еншілес ұйымдар тобының иелік етуі болып табылатын, оларға қандай да бір басқа қызметтер көрсетпей еншілес ұйымдар тобының иелік етуі болып табылатын холдинг компаниялары;

жекелеген институционалдық бірліктер ретінде жіктелетін және қаржылық нарықта делдал рөлін атқаратын және қаржылық тәуекелділікке ие шоттардың толық жиынтығы бар, бас компанияның пайдалану үшін ашық нарықта қаражат жинайтын арнайы мақсаттағы кәсіпорындар (әйтпесе мұндай кәсіпорындардың шоттары бас компанияның шоттарымен біріктіріледі). Мемлекеттік басқару секторының құрамына кіретін және осы секторға нарықтық негізде қызмет көрсетпейтін, мемлекеттік активтердің пассивті иесі рөлін атқаратын ұлттық әл-ауқаттың мемлекеттік қорлары тиісті мемлекеттік басқару секторына енгізілген.

Бақылау өлшемшарттарын ескере отырып, кіші сектор топтарға бөлінеді:

1.2.7.1-код «Мемлекеттік кәптивтік қаржылық мекемелер» – мемлекеттің бақылауындағы институционалдық бірліктер;

1.2.7.1.1-код Мемлекеттік кәптивтік қаржылық мекемелер – КЕҰ

1.2.7.1.2-код Мемлекеттік кәптивтік қаржылық мекемелер – ПАҰ

1.2.7.2-код «Ұлттық жеке кәптивтік қаржылық мекемелер» – мемлекеттің бақылауындағы немесе шетелдік бақылаудағы дерден басқа институционалдық бірліктер;

1.2.7.2.1-код Ұлттық жеке кәптивтік қаржылық мекемелер – КЕҰ

1.2.7.2.2-код Ұлттық жеке кәптивтік қаржылық мекемелер – ПАҰ

1.2.7.3-код «Шетел бақылауындағы кәптивтік қаржылық мекемелер» – шетелдік бақылаудағы институционалдық бірліктер.

1.2.7.3.1-код Шетел бақылауындағы кәптивтік қаржылық мекемелер – КЕҰ

1.2.7.3.2-код Шетел бақылауындағы кәптивтік қаржылық мекемелер – ПАҰ

ҚР ҰЖ 13-2019

1.2.8-код Сақтандыру корпорациялары

Ішкі сектор бақылау өлшемшарттарының есебімен топтарға бөлінеді:

1.2.8.1-код «Мемлекеттік сақтандыру корпорациялары» – мемлекет бақылауындағы институционалдық бірліктер;

1.2.8.1.1-код Мемлекеттік сақтандыру корпорациялары – КЕҰ

1.2.8.1.2-код Мемлекеттік сақтандыру корпорациялары – ПАҰ

1.2.8.2-код «Ұлттық жеке сақтандыру корпорациялары» – мемлекет бақылауындағыдан немесе шетел бақылауындағыдан басқа институционалдық бірліктер;

1.2.8.2.1-код Ұлттық жеке сақтандыру корпорациялары – КЕҰ

1.2.8.2.2-код Ұлттық жеке сақтандыру корпорациялары – ПАҰ

1.2.8.3-код «Шетел бақылауындағы сақтандыру корпорациялары» – шетел бақылауындағы институционалдық бірліктер.

1.2.8.3.1-код Шетел бақылауындағы сақтандыру корпорациялары – КЕҰ

1.2.8.3.2-код Шетел бақылауындағы сақтандыру корпорациялары – ПАҰ

1.2.9-код Зейнетақы қорлары

Бұл ішкі секторға оларды құратын институционалдық бірліктерден бөлек институционалдық бірліктер болып табылатын зейнетақы қорлары кіреді. Зейнетақы алу құқығы жұмысшылардың белгілі бір топтарына беріледі. Зейнетақымен қамсыздандыру құқығы бөлінген зейнетақы активтерінің болуына байланысты емес, құқықтық санкциялармен қамтамасыз етілген келісімшарттар болып табылады және олар бенефициарлардың активтері мен зейнетақы қорларының міндеттемелері ретінде көрінуі керек. Зейнетақы нақты адамдарға бекітілген: жеке салымдар немесе жұмыс берушілердің жарналары. Мемлекеттік зейнетақы бағдарламалары (қорлар) мемлекеттік басқару органдарының құрамына кіретін және бүкіл экономиканы немесе оның едәуір бөлігін, оның ішінде көптеген жәрдемақыларды қамтитын әлеуметтік қамсыздандыру аясында осы сектордан шығарылады. Жарналар мен жәрдемақылар мемлекеттік саясаттың мақсаттарына байланысты ажыратылады - жеке тұлғалар мен алынатын жәрдемақылар арасында міндетті байланыс жоқ. Қорлар жұмыс беруші бірлік тобының құрамында жіктелетін жұмыс беруші компанияның бір бөлігі ретінде құрылуы мүмкін

Ішкі сектор бақылау өлшемшарттарының есебімен топтарға бөлінеді:

1.2.9.1-код «Мемлекеттік зейнетақы қорлары» – мемлекет бақылауындағы институционалдық бірліктер;

1.2.9.1.1-код Мемлекеттік зейнетақы қорлары – КЕҰ

1.2.9.1.2-код Мемлекеттік зейнетақы қорлары – ПАҰ

1.2.9.2-код «Ұлттық жеке зейнетақы қорлары» – мемлекет бақылауындағыдан немесе шетел бақылауындағыдан басқа

институционалдық бірліктер;

1.2.9.2.1-код Ұлттық жеке зейнетақы қорлары – КЕҰ

1.2.9.2.2-код Ұлттық жеке зейнетақы қорлары – ПАҰ

1.2.9.3-код «Шетел бақылауындағы зейнетақы қорлары» – шетел бақылауындағы институционалдық бірліктер.

1.2.9.3.1-код Шетел бақылауындағы зейнетақы қорлары – КЕҰ

1.2.9.3.2-код Шетел бақылауындағы зейнетақы қорлары – ПАҰ

1.3-код Мемлекеттік басқару

Бұл секторға резиденттік институционалдық бірліктердің келесі топтары кіреді:

Орталық немесе жергілікті мемлекеттік басқару органдарының барлық бірліктері;

орталық немесе жергілікті мемлекеттік басқару органдарымен бақыланатын барлық нарықтық емес КЕҰ.

Сектор әлеуметтік қамтамасыз ету қорларын да қамтиды.

Сектор мемлекеттік корпорацияларды қамтымайды, егер сондай корпорациялардың барлық акционерлік капиталы мемлекеттік басқару органдарына тиесілі болса да, сондай-ақ мемлекеттік басқару органдарының меншігі болып табылатын және олармен бақыланатын мемлекеттік басқару секторына нарықтық емес өндірушілерді жатқызу өлшемшартына сәйкес келмейтін квазикорпорацияларды қамтымайды.

Мемлекеттік басқару секторы ішкі секторларға бөлінген:

1.3.1-код Орталық басқару органдары

Бұл ішкі сектор орталық атқарушы органмен бақыланатын Қазақстан Республикасының орталық мемлекеттік органдары және нарықтық емес КЕҰ құрайтын институционалдық бірліктерді қамтиды.

Орталық басқару органдарының өкілеттіктер елдің барлық аумағына таралады.

Ішкі сектор топтарға бөлінеді:

1.3.1.1-код Орталық басқару органдары, әлеуметтік қамтамасыз ету қорларынан басқа,

Бұл топ келесі институционалдық бірліктерді қамтиды:

Қазақстан Республикасының заң шығарушы, атқарушы және сот билігі органдары;

Ұлттық қор;

Зардап шегушілерге өтемақы қоры.

1.3.1.2-код Орталық басқару органдарының КЕҰ

Бұл топ республикалық деңгейдегі орталық басқару органдарымен бақыланатын нарықтық емес КЕҰ қамтиды. Оларға жататындар: жартылай республикалық бюджеттен қаржыландырылатын демалыс үйлері, сауықтыру

ҚР ҰЖ 13-2019

лагері, ауруханалар, емханалар, амбулаториялар, оқу орындары және тағы сол сияқтылар;

1.3.2-код Жергілікті мемлекеттік басқару органдары

Бұл ішкі сектор жеке институционалдық бірлік болып табылатын жергілікті мемлекеттік басқару органдарынан және жергілікті басқару органдары бақылайтын нарықтық емес КЕҰ-дан тұрады. Бұл кіші сектордың институционалдық бірліктері жергілікті резиденттерге қызмет көрсетеді және жоғары деңгейдегі мемлекеттік басқару органдарының трансфертерінен қаржыландырылуы мүмкін.

Жергілікті мемлекеттік басқару органдары – қазыналық, заң шығарушы және атқарушы өкілеттіктері елдің жекелеген географиялық аумақтарына тарайтын институционалдық бірліктер.

Ішкі сектор топтарға бөлінеді:

1.3.2.1-код Жергілікті мемлекеттік басқару органдары, әлеуметтік қамтамасыз ету қорларынан басқа,

Аталған топқа Қазақстан Республикасының жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару органдары кіреді.

1.3.2.2-код Жергілікті мемлекеттік басқару органдарының КЕҰ

Аталған топқа Қазақстан Республикасының жергілікті және өзін-өзі басқару органдары кіреді, сондай-ақ ұжымдық қызмет көрсететін мемлекеттік ұйымның оқшауланған бөлімшелері бақылайтын нарықтық емес КЕҰ жатады.

1.3.3-код Әлеуметтік қамтамасыз ету қорлары

Бұл ішкі сектор мемлекеттік басқарудың барлық деңгейлерінде қолданылатын әлеуметтік қамтамасыз ету қорларын қамтиды.

Ішкі сектор келесі топтарға бөлінеді:

1.3.3.1-код Орталық басқару органдарының әлеуметтік қамтамасыз ету қорлары.

Аталған ішкі секторға сонымен қатар Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры кіреді.

1.3.3.2-код Жергілікті мемлекеттік басқару органдарының әлеуметтік қамтамасыз ету қорлары.

1.4-код Үй шаруашылықтары

Бұл ішкі секторға үй шаруашылықтарының корпорацияланбаған кәсіпорындарын қоса алғанда, барлық резиденттік үй шаруашылықтары жатады.

Табыс түріндегі критерийді есепке алумен ішкі секторларға бөлінеді:

1.4.1-код Жұмыс берушілер

Бұл ішкі секторға өз бетінше немесе серіктестерімен жұмыс істейтін және жалдамалы жұмысшылар ретінде жұмыс үшін бір немесе бірнеше адамдарды тұрақты түрде жалдайтын тұлғалардың ең көлемді табыс көзімен үй шаруашылықтары (соның ішінде ұйымдардың құрылтайшылары, ортақ құрылтайшылары болып табылатын, сондай-ақ жеке кәсіпкерлер ретінде тіркелгендер) жатады.

1.4.2-код Өз бетінше жұмыспен қамтылған тұлғалар

Осы кіші секторға жеке жұмыс істейтін жеке адамдар үшін немесе тұрақты негізде ешқандай жұмысшыны жалдамайтын серіктестермен (соның ішінде тауарларды өндіру (сату), жұмыстарды орындау және қызметтерді көрсету жөніндегі қызметті өз бетінше жүзеге асыратын жеке тұлғалар үшін) айтарлықтай кіріс көзі бар үй шаруашылықтары кіреді. табыс алу, отбасылық бизнесте ақысыз қызметпен айналысатын адамдар, өндірістік қызметте өзін-өзі жұмыспен қамтыған адамдар жеке қосалқы учаскелер).

1.4.3-код Жалдамалы жұмыскерлер

Осы ішкі секторға әр түрлі меншік нысанындағы ұйымдарда жұмыс істейтін немесе ұйым басшысы не бөлек тұлғамен еңбек шартын (азаматтық-құқықтық) жасасқан едәуір табыс көзі бар тұлғаларымен үй шаруашылықтары жатады.

1.4.4-код Меншіктен және трансферттерден түскен табыстарды алушылары

Осы ішкі секторға едәуір табыс көзі болып меншіктен және трансферттерден түскен табыстар (зейнетақылар, стипендиялар, жәрдемақылар және басқа да әулеттік төлемдер) болып табылатын үй шаруашылықтары жатады.

«Меншіктен және трансферттерден түскен табыстарды алушылар» ішкі секторының институционалдық бірліктері табыс түрін ескере отырып, келесі топтарға бөлінеді:

1.4.4.1-код Меншіктен түскен табысты алушылар

1.4.4.2-код Зейнетақы алушылар

1.4.4.9-код Басқа трансферттік табыстарды алушылар

Ұжымдық үй шаруашылықтары (мысалы, әлеуметтік қамсыздандыру мекемелерінде тұрақты түрде тұратын тұлғалар; діни ұйымдардың шіркеуде тұратын мүшелері; емханаларда және денсаулық сақтау бойынша ұқсас мекемелерде ұзақ уақыт бойы (бір жылдан кем емес) тұратын емделушілер; түзету мекемелерінде жаза өтеп жүрген тұлғалар (бір жылдан кем емес)

1.4.4.9-код «Басқа трансферттік табыстарды алушылар» тобына жатады.

ҚР ҰЖ 13-2019

1.5-код Үй шаруашылықтарына қызмет ететін, коммерциялық емес ұйымдар

Бұл секторға мемлекет басқару органдарымен бақыланбайтын және үй шаруашылығына тауарлар мен қызметтерді тегін немесе экономикалық мардымсыз бағалармен ұсынатын нарықтық емес КЕҰ кіреді:

денсаулық сақтау, білім беру, мәдениет, спорт ұйымдары;

әлеуметтік сипаттағы қызметтерді көрсететін ұйымдар;

ғылыми-зерттеу ұйымдары;

саяси партияларды, кәсіби одақтарды қоса, қоғамдық, діни ұйымдар (бірлестіктер);

одақ, қауымдастықтар түріндегі тұтынушылар бірлестіктері;

қорлар (білім беру, мәдени, қайырымдылық және сол тәріздес) мен кооперативтер;

адвокаттық бюро, адвокаттар алқалары;

жоғарыда көрсетілген шарттарды қанағаттандыратын ететін өзге де КЕҰ.

Бақылау өлшемшартын есепке ала отырып келесі ішкі секторларға бөлінеді:

1.5.1-код Ұлттық жеке;

1.5.2-код Шетел бақылауындағы.

2-код Басқа әлем

Басқа әлемге Қазақстан Республикасының географиялық аумағында орналасқан резидент емес институционалдық бірлектері кіреді. Оларға шетелдік анклавтар (елшіліктер, өзге елдердің консулдықтары, әскери базалар және халықаралық ұйымдар) жатады.

А қосымшасы
(ақпараттық)

А.1 Институционалдық бірліктерді нарықтық немесе нарықтық емес өндірушілерге жатқызу өлшемшарттары («50 пайыз қағидасы»):

1) егер өндіріс шығындарының 50 және одан көп пайызы өнімді сатудан түскен кірістермен жабылса, институционалдық бірлік нарық өндірушісі болып табылады және қаржылық емес немесе қаржылық корпорациялар секторына жатады;

2) егер өндіріс шығындарының 50 пайыздан азы өнімді өткізуден түскен кірістермен жабылса, институционалдық бірлік нарықтық емес өндірушісі болып табылады және мемлекеттік басқару секторына немесе ҮШҚКЕҰ жатады.

Бұл өлшемшарт, егер ол кемінде үш жыл қатарынан орындалса немесе аталған жылы жарамды болса және жақын болашақта пайдалануға беріледі деп саналса, қолданылады.

Өндірістік шығындарға өндірістік қызметті жүзеге асыру үшін институционалдық бірлікке қажетті шығыстарды: шикізат және материал, отын, энергия, үй-жайды жалға алу және басқа қызметтерді сатып алу шығындары, еңбек ақы және жұмысшыларды ұстауға байланысты шығындар, өндірістік қызметте пайдаланылатын негізгі қаражатты ұстау, оның өндіріске қатысуына байланысты институционалдық бірлікке төленетін салықтар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер (оларға жеке немесе корпоративті табыс салығы, акциздер, қосылған құн салығы жатпайды).

А.2 Нарықтық емес өндірушілер үшін экономика секторын анықтау өлшемшарттары:

1) егер институционалдық бірлік - КЕҰ нарықтық емес өндірушісі болып табылса және мемлекеттік басқару органдарымен бақаланса, ол мемлекеттік басқару секторына жатады;

2) егер институционалдық бірлік - КЕҰ нарықтық емес өндірушісі болса және оны мемлекеттік басқару органдары бақыламаса, ол ҮШҚКЕҰ ретінде қарастырылады;

3) егер институционалдық бірлік мемлекеттік басқару органдарының бақылауында болса және мемлекеттік басқару органдары үшін қосалқы қызметтердің мамандандырылған жеткізушісі болса, ол мемлекеттік басқару секторына жатады;

4) егер институционалдық бірлік мемлекеттік корпорация болып табылса және соңғы үш жылдың ішінде алынған таза пайда (залал) мен бюджеттік субсидиялардың сомасы арасында теріс алшақтық шамасы болса, ол мемлекеттік басқару секторына жатады;

5) егер институционалдық бірлік соңғы үш жылда жұмысты орындамайтын (қызмет) мемлекеттік корпорация болса, ол мемлекеттік

ҚР ҰЖ 13-2019

басқару секторына жатады.

А.3 Мемлекеттік басқару органдарының КЕҰ-ны бақылау өлшемшарттары:

1) басшыларды тағайындау - мемлекеттік басқару органдары КЕҰ басқарумен айналысатын басшыларды тағайындауға құқылы;

2) реттейтін құжаттардың ережелері мемлекеттік басқару органдарына КЕҰ жалпы саясатының немесе бағдарламасының маңызды аспектілерін айқындауға, негізгі басқарушыларды кері шақырту немесе ұсынылған тағайындауларға тыйым салу құқығына мүмкіндік береді;

3) мемлекеттік басқару органдары мен КЕҰ арасындағы қолданыстағы келісімдер бірінші болып КЕҰ немесе оның бағдарламасының жалпы саясатының маңызды аспектілерін айқындауға мүмкіндік береді;

4) КЕҰ -ның 50% немесе одан да көп пайызын мемлекеттік басқару органдары қаржыландырады (егер КЕҰ өз саясаты мен бағдарламасын айқындау мүмкіндігін сақтап қалса, онда ол мемлекеттік басқару органдарымен бақыланатын бірлік ретінде қарастырылмайды);

5) мемлекеттік басқару органдары өздерін КЕҰ қызметіне байланысты барлығына немесе айтарлықтай мөлшердегі тәуекелдерге бейімделген деп таниды.

Өлшемшарттардың біреуін орындау мемлекеттік басқару органдарының КЕҰ -ға бақылау орнатуы үшін жеткілікті.

А.4 Корпорацияларды мемлекеттік басқару органдарының бақылау өлшемшарттары:

1) көпшілік дауыс құқығына ие болу (50 пайыздан астам);

2) директорлар кеңесін немесе басқа басқару органын бақылау;

3) негізгі басшыларды тағайындау мен қайта шақыруды бақылау;

4) корпорацияның негізгі комитеттерін бақылау;

5) «алтын» акциялары мен опциондарына иелік ету;

6) қызметті реттеу және бақылау;

7) басым клиент ретінде бақылау;

8) мемлекеттік басқару органдарынан қарыз алуға байланысты бақылау.

Өлшемшарттардың бірін орындау корпорацияларды мемлекеттік басқару органдарының бақылауын орнатуы үшін жеткілікті.

А.5 Резидент емес бірліктерді бақылау өлшемшарттары

1) резидент емес бірлік резиденттік институционалдық бірліктің жарғылық капиталының 50 пайыздан астамын иеленеді;

2) резидент емес бірлік бақылауды мемлекеттік басқару органдарының бақылау әдістерімен бірдей әдістермен жүзеге асырады.

Шетелдік бақылауды орнату үшін өлшемшарттардың біреуін орындау жеткілікті болып табылады.

Резидент емес корпорациялардың филиалдары табиғатынан шетелдік бақылауда болады.

Егер институционалдық бірлік мемлекеттік басқару органдарының немесе шетелдің бақылауында болмаса, онда ол ұлттық жеке корпорациялардың немесе ұлттық жекеменшік үкіметтік емес ұйымдардың ішкі секторына қосылады.

Институционалдық бірліктерді нақтылаудың ең төменгі деңгейі оларды КЕҰ және ПАҰ-ға бөлуді көздейді.

Библиография

[1] 2008 жылғы Ұлттық шоттар жүйесі.

МСЖ 01.120

Түйін сөздер: экономика секторы, институционалдық бірлік, корпорациялар

НАЦИОНАЛЬНЫЙ КЛАССИФИКАТОР РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

КЛАССИФИКАТОР СЕКТОРОВ ЭКОНОМИКИ

НК РК 13-2019

Издание официальное

**Комитет технического регулирования и метрологии
Министерства торговли и интеграции Республики Казахстан
(Госстандарт)**

Нур-Султан

Предисловие

1 РАЗРАБОТАН И ВНЕСЕН Комитетом по статистике Министерства национальной экономики Республики Казахстан

2 УТВЕРЖДЕН И ВВЕДЕН В ДЕЙСТВИЕ Приказом Комитета технического регулирования и метрологии Министерства торговли и интеграции Республики Казахстан от 13 декабря 2019 года № 465-од

3 Настоящий классификатор разработан на основе классификации секторов экономики в соответствии с Системой национальных счетов 2008 года (далее – СНС 2008).

4 В настоящем классификаторе реализованы нормы Закона Республики Казахстан «О стандартизации» от 5 октября 2018 № 183-VI ЗРК

5 ВВЕДЕН ВПЕРВЫЕ

Информация об изменениях к настоящему классификатору публикуется в ежегодно издаваемом информационном каталоге «Документы по стандартизации», а текст изменений и поправок – периодически издаваемых информационных указателях «Национальные стандарты». В случае пересмотра (замены) или отмены настоящего классификатора соответствующее уведомление будет опубликовано в периодически издаваемом информационном указателе «Национальные стандарты».

Настоящий классификатор не может быть полностью или частично воспроизведен, тиражирован и распространен в качестве официального издания без разрешения Комитета технического регулирования и метрологии Министерства торговли и интеграции Республики Казахстан

Содержание

1	Область применения	1
2	Термины и определения	1
3	Общие положения	4
4	Структура классификатора	5
5	Пояснения к классификатору	9
	Приложение А	24
	Библиография	27

КЛАССИФИКАТОР СЕКТОРОВ ЭКОНОМИКИ

Дата введения 2020-07-01

1 Область применения

Настоящий классификатор устанавливает классификацию и кодирование институциональных единиц в соответствии с их функциональным назначением по секторам и подсекторам экономики Республики Казахстан.

2 Термины и определения

В настоящем классификаторе применяются следующие термины с соответствующими определениями:

2.1 Фонды социального обеспечения: Независимые институциональные единицы, которые действуют на каждом уровне государственного управления. Они создаются отдельно и контролируются государством, но самостоятельны в части осуществления финансовых операций.

2.2 Остальной мир: Нерезидентские институциональные единицы, которые участвуют в операциях с резидентскими единицами или имеют другие экономические связи с резидентскими единицами данной страны.

2.3 Наемный работник: Физическое лицо, выполняющее работу по трудовому договору либо осуществляющее деятельность по договору гражданско-правового характера, работающее по найму в нефинансовых предприятиях и финансовых учреждениях, учреждениях общегосударственного управления, НКО и домашних хозяйствах.

2.4 Работодатель: Физическое или юридическое лицо, с которым работник состоит в трудовых отношениях.

2.5 Пенсионные фонды: Фонды, созданные для хранения и управления активами членов домашних хозяйств, предназначенные для выполнения пенсионных обязательств и распределения пенсионных выплат.

2.6 Институциональная единица: Экономическая единица, которая от своего имени владеет активами, принимает обязательства, участвует в экономической деятельности и вступает в операции с другими единицами.

Примечание - каждая институциональная единица в целом должна быть отнесена к одному определенному сектору. Полная последовательность счетов составлена для одной институциональной единицы или группы единиц.

2.7 Некоммерческие организации (далее – НКО): Юридическое

НК РК 13-2019

лицо, не имеющее в качестве основной цели извлечение дохода и не распределяющее полученный чистый доход между участниками.

Примечание - НКО являются рыночными или нерыночными единицами. Рыночные НКО, финансируемые и контролируемые корпорациями, относятся к сектору корпораций (нефинансовых или финансовых). Нерыночные НКО финансируются и контролируются органами государственного управления или домашними хозяйствами. Первые относятся к сектору государственного управления, а вторые образуют отдельный сектор экономики – некоммерческие организации, обслуживающие домашние хозяйства (далее – НКОДХ).

2.8 Корпорации: Институциональные единицы, создаваемые с целью производства товаров или услуг для реализации их на рынке и получения прибыли для единиц, являющихся их владельцами.

2.9 Кэптивные финансовые учреждения и кредиторы: Институциональные единицы, предоставляющие финансовые услуги помимо услуг страхования, у которых большая часть активов или обязательств не участвует в операциях на открытых финансовых рынках.

2.10 Нефинансовые корпорации: Институциональные единицы, основным видом деятельности которых является производство рыночных товаров или нефинансовых услуг.

2.11 Финансовые корпорации: Институциональные единицы, основным видом деятельности которых является предоставление финансовых услуг другим институциональным единицам, в том числе услуг страхования и пенсионных фондов.

2.12 Государственное управление: Совокупность институциональных единиц, которые, в дополнение к выполнению их политических функций и их роли в регулировании экономики, производят услуги (товары) для индивидуального или коллективного потребления, главным образом, на нерыночной основе, и перераспределяют доход и богатство.

2.13 Государственные нефинансовые или финансовые корпорации: Нефинансовые или финансовые корпорации, являющиеся резидентами и контролируемые органами государственного управления, владельцем более 50 процентов акций (долей) которых являются центральные органы управления или органы местного государственного управления.

2.14 Нерыночные производители: Институциональные единицы, входящие в сектор государственного управления, или НКОДХ, которые предоставляют товары и услуги бесплатно или по экономически незначимым ценам домашним хозяйствам или обществу в целом.

Примечание - на практике для разграничения рыночных и нерыночных производителей во всех секторах экономики применяется принцип «Правила 50 процентов».

2.15 Рыночные производители: Производители, которые продают большую часть или весь объем своей продукции по ценам, являющимся

экономически значимыми.

2.16 Центральный банк: Национальное финансовое учреждение, которое осуществляет контроль над ключевыми аспектами финансовой системы.

Примечание - к основным функциям центрального банка относятся: выпуск национальной валюты; проведение денежно-кредитной политики, в том числе путем регулирования денежной массы и кредита; управление международными резервами; операции с Международным валютным фондом; предоставление кредита другим депозитным корпорациям; осуществление функций банка правительства путем хранения депозитов центральных органов управления и предоставления кредитов в форме овердрафтов, авансов, а также других операций в соответствии с законодательством.

2.17 Корпорации, принимающие депозиты, кроме центрального банка: Корпорации которые осуществляют финансовое посредничество в качестве их основного вида деятельности. С этой целью они принимают обязательства в форме депозитов или финансовых инструментов (таких как краткосрочные депозитные сертификаты), которые являются близкими аналогами депозитов.

Примечание - корпорации, принимающие депозиты, также выпускают векселя, бонды, другие долговые ценные бумаги или другие финансовые инструменты.

2.18 Организации, ориентированные на получение прибыли (далее - ОПП): Производители, которые продают продукцию по рыночным ценам.

2.19 Резидент: Институциональная единица, преобладающий центр экономических интересов которой находится на экономической территории данной страны, то есть она занята в течение относительно длительного периода (год и более) экономической деятельностью на этой территории.

2.20 Страховые корпорации: Корпорированные единицы, взаимные фонды и другие единицы, основная функция которых состоит в предоставлении услуг по страхованию жизни, страхованию от несчастных случаев, болезни, пожаров или по другим формам страхования отдельным институциональным единицам или группам единиц или услуг перестрахования другим страховым корпорациям.

2.21 Национальные частные нефинансовые корпорации: Нефинансовые корпорации-резиденты, характерной чертой которых является то, что они не подлежат контролю со стороны органов государственного управления или институциональной единицы-нерезидента.

Примечание - данный подсектор включает также рыночные НКО, занимающиеся производством товаров и услуг, например, рыночные НКО, оказывающие услуги в области образования или здравоохранения на платной основе, или торговые объединения, обслуживающие предприятия.

2.22 Домашние хозяйства: Экономический субъект, состоящий из

НК РК 13-2019

одного или более физических лиц, проживающих совместно, объединяющих полностью или частично свои доходы и имущество и совместно потребляющих товары и услуги.

2.23 Некорпорированные предприятия домашних хозяйств: Единицы домашних хозяйств, занятые производством товаров и услуг с целью их продажи, но не являющиеся юридическими лицами.

2.24 Некоммерческие организации, обслуживающие домашние хозяйства (НКОДХ): Нерыночные НКО, которые не контролируются органами государственного управления.

Примечание - они предоставляют товары и услуги домашним хозяйствам бесплатно или по экономически незначимым ценам. Большая часть этих товаров и услуг представляют собой индивидуальное потребление, но НКОДХ предоставляет и коллективные услуги.

2.25 Нефинансовые корпорации под иностранным контролем: Все нефинансовые корпорации-резиденты, контролируемые институциональными единицами-нерезидентами.

2.26 Институциональный сектор экономики: Совокупность институциональных единиц, однородных с точки зрения их функций в экономике и источников финансирования, обуславливающих их сходное экономическое поведение.

Примечание - каждый сектор является частью экономики Республики Казахстан и имеет характеристики, отличающие его от других секторов. Секторы подразделяются на подсекторы, а затем на более детальные составляющие (группы, подгруппы), характеризующиеся по мере дальнейшего дробления все большей степенью однородности.

3 Общие положения

Объектами данного классификатора являются институциональные единицы.

Классификатор секторов экономики показывает пять секторов, которые составляют национальную экономику Республики Казахстан. Резидентские институциональные единицы, которые в совокупности составляют экономику в целом, группируются в пять взаимно исключающих друг друга институциональных секторов:

- а) нефинансовые корпорации;
- б) финансовые корпорации;
- в) государственное управление;
- г) домашние хозяйства;
- д) НКОДХ.

Все нерезидентские институциональные единицы, которые участвуют в операциях с резидентскими единицами или имеют другие экономические

связи с резидентскими единицами данной страны, относятся к сектору остального мира.

Группировка резидентских институциональных единиц по секторам осуществляется в соответствии с их экономическими целями, функциями и поведением по критериям согласно приложению А.

4 Структура классификатора

4.1 Классификатор состоит из двух блоков:

- кодирования;
- классификации.

Блок классификации содержит наименования секторов экономики.

Для кодирования используются пять цифровых десятичных знаков с точками между первым и вторым, вторым и третьим, третьим и четвертым, четвертым и пятым.

Классификатор состоит из пяти уровней детализации, которым присвоены следующие обозначения:

X	Экономика в целом
X.X	Сектор
X.X.X	Подсектор
X.X.X.X	Группа
X.X.X.X.X	Подгруппа

Пример

- 1 – Экономика в целом;
- 1.2 – Финансовые корпорации;
- 1.2.2 – Корпорации, принимающие депозиты, кроме центрального банка;
- 1.2.2.1 – Государственные корпорации, принимающие депозиты;
- 1.2.2.1.1 – Государственные корпорации, принимающие депозиты – НКО;
- 1.2.2.1.2 – Государственные корпорации, принимающие депозиты – ОПП.

В настоящем классификаторе резервные коды отсутствуют, так как классификация осуществлена в соответствии с [1].

4.2 Структура классификатора

Блок кодирован ия	Блок классификации
1	Экономика в целом
1.1	Нефинансовые корпорации
1.1.1	Государственные нефинансовые корпорации
1.1.1.1	Государственные нефинансовые корпорации – НКО
1.1.1.2	Государственные нефинансовые корпорации – ОПП
1.1.2	Национальные частные нефинансовые корпорации
1.1.2.1	Национальные частные нефинансовые корпорации – НКО
1.1.2.2	Национальные частные нефинансовые корпорации – ОПП
1.1.3	Нефинансовые корпорации под иностранным контролем
1.1.3.1	Нефинансовые корпорации под иностранным контролем – НКО
1.1.3.2	Нефинансовые корпорации под иностранным контролем – ОПП
1.2	Финансовые корпорации
1.2.1	Центральный банк
1.2.2	Корпорации, принимающие депозиты, кроме центрального банка
1.2.2.1	Государственные корпорации, принимающие депозиты
1.2.2.1.1	Государственные корпорации, принимающие депозиты – НКО
1.2.2.1.2	Государственные корпорации, принимающие депозиты – ОПП
1.2.2.2	Национальные частные корпорации, принимающие депозиты
1.2.2.2.1	Национальные частные корпорации, принимающие депозиты – НКО
1.2.2.2.2	Национальные частные корпорации, принимающие депозиты – ОПП
1.2.2.3	Корпорации, принимающие депозиты, под иностранным контролем
1.2.2.3.1	Корпорации, принимающие депозиты, под иностранным контролем – НКО
1.2.2.3.2	Корпорации, принимающие депозиты, под иностранным контролем – ОПП
1.2.3	Фонды денежного рынка
1.2.3.1	Государственные фонды денежного рынка
1.2.3.1.1	Государственные фонды денежного рынка – НКО
1.2.3.1.2	Государственные фонды денежного рынка – ОПП
1.2.3.2	Национальные частные фонды денежного рынка
1.2.3.2.1	Национальные частные фонды денежного рынка – НКО
1.2.3.2.2	Национальные частные фонды денежного рынка – ОПП
1.2.3.3	Фонды денежного рынка под иностранным контролем
1.2.3.3.1	Фонды денежного рынка под иностранным контролем – НКО
1.2.3.3.2	Фонды денежного рынка под иностранным контролем – ОПП

1.2.4	Инвестиционные фонды неденежного рынка
1.2.4.1	Государственные инвестиционные фонды неденежного рынка
1.2.4.1.1	Государственные инвестиционные фонды неденежного рынка – НКО
1.2.4.1.2	Государственные инвестиционные фонды неденежного рынка – ОПП
1.2.4.2	Национальные частные инвестиционные фонды неденежного рынка
1.2.4.2.1	Национальные частные инвестиционные фонды неденежного рынка – НКО
1.2.4.2.2	Национальные частные инвестиционные фонды неденежного рынка – ОПП
1.2.4.3	Инвестиционные фонды неденежного рынка под иностранным контролем
1.2.4.3.1	Инвестиционные фонды неденежного рынка под иностранным контролем – НКО
1.2.4.3.2	Инвестиционные фонды неденежного рынка под иностранным контролем – ОПП
1.2.5	Другие финансовые посредники, кроме страховых корпораций и пенсионных фондов
1.2.5.1	Другие государственные финансовые посредники
1.2.5.1.1	Другие государственные финансовые посредники – НКО
1.2.5.1.2	Другие государственные финансовые посредники – ОПП
1.2.5.2	Другие национальные частные финансовые посредники
1.2.5.2.1	Другие национальные частные финансовые посредники – НКО
1.2.5.2.2	Другие национальные частные финансовые посредники – ОПП
1.2.5.3	Другие финансовые посредники под иностранным контролем
1.2.5.3.1	Другие финансовые посредники под иностранным контролем – НКО
1.2.5.3.2	Другие финансовые посредники под иностранным контролем – ОПП
1.2.6	Вспомогательные финансовые корпорации
1.2.6.1	Государственные вспомогательные финансовые корпорации
1.2.6.1.1	Государственные вспомогательные финансовые корпорации – НКО
1.2.6.1.2	Государственные вспомогательные финансовые корпорации – ОПП
1.2.6.2	Национальные частные вспомогательные финансовые корпорации
1.2.6.2.1	Национальные частные вспомогательные финансовые корпорации – НКО
1.2.6.2.2	Национальные частные вспомогательные финансовые корпорации – ОПП
1.2.6.3	Вспомогательные финансовые корпорации под иностранным контролем
1.2.6.3.1	Вспомогательные финансовые корпорации под иностранным

НК РК 13-2019

	контролем – НКО
1.2.6.3.2	Вспомогательные финансовые корпорации под иностранным контролем – ОПП
1.2.7	Кэптивные финансовые учреждения и кредиторы
1.2.7.1	Государственные кэптивные финансовые учреждения
1.2.7.1.1	Государственные кэптивные финансовые учреждения – НКО
1.2.7.1.2	Государственные кэптивные финансовые учреждения – ОПП
1.2.7.2	Национальные частные кэптивные финансовые учреждения
1.2.7.2.1	Национальные частные кэптивные финансовые учреждения – НКО
1.2.7.2.2	Национальные частные кэптивные финансовые учреждения – ОПП
1.2.7.3	Кэптивные финансовые учреждения под иностранным контролем
1.2.7.3.1	Кэптивные финансовые учреждения под иностранным контролем – НКО
1.2.7.3.2	Кэптивные финансовые учреждения под иностранным контролем – ОПП
1.2.8	Страховые корпорации
1.2.8.1	Государственные страховые корпорации
1.2.8.1.1	Государственные страховые корпорации – НКО
1.2.8.1.2	Государственные страховые корпорации – ОПП
1.2.8.2	Национальные частные страховые корпорации
1.2.8.2.1	Национальные частные страховые корпорации – НКО
1.2.8.2.2	Национальные частные страховые корпорации – ОПП
1.2.8.3	Страховые корпорации под иностранным контролем
1.2.8.3.1	Страховые корпорации под иностранным контролем – НКО
1.2.8.3.2	Страховые корпорации под иностранным контролем – ОПП
1.2.9	Пенсионные фонды
1.2.9.1	Государственные пенсионные фонды
1.2.9.1.1	Государственные пенсионные фонды – НКО
1.2.9.1.2	Государственные пенсионные фонды – ОПП
1.2.9.2	Национальные частные пенсионные фонды
1.2.9.2.1	Национальные частные пенсионные фонды – НКО
1.2.9.2.2	Национальные частные пенсионные фонды – ОПП
1.2.9.3	Пенсионные фонды под иностранным контролем
1.2.9.3.1	Пенсионные фонды под иностранным контролем – НКО
1.2.9.3.2	Пенсионные фонды под иностранным контролем – ОПП
1.3	Государственное управление
1.3.1	Центральные органы управления
1.3.1.1	Центральные органы управления, кроме фондов социального обеспечения
1.3.1.2	НКО центральных органов управления
1.3.2	Органы местного государственного управления
1.3.2.1	Органы местного государственного управления, кроме фондов

	социального обеспечения
1.3.2.2	НКО органов местного государственного управления
1.3.3	Фонды социального обеспечения
1.3.3.1	Фонды социального обеспечения центральных органов управления
1.3.3.2	Фонды социального обеспечения органов местного государственного управления
1.4	Домашние хозяйства
1.4.1	Работодатели
1.4.2	Самостоятельно занятые лица
1.4.3	Наемные работники
1.4.4	Получатели доходов от собственности и трансфертов
1.4.4.1	Получатели доходов от собственности
1.4.4.2	Получатели пенсий
1.4.4.9	Получатели других трансфертных доходов
1.5	Некоммерческие организации, обслуживающие домашние хозяйства
1.5.1	Национальные частные
1.5.2	Под иностранным контролем
2	Остальной мир

5 Пояснения к классификатору

Код 1 Экономика в целом

Код 1.1 Нефинансовые корпорации

Подсекторы сектора «Нефинансовые корпорации» дополнительно детализированы на НКО и коммерческие организации.

С учетом критериев контроля выделяются подсекторы:

Код 1.1.1 «Государственные нефинансовые корпорации»

К данному подсектору относятся следующие институциональные единицы, являющиеся рыночными производителями товаров и нефинансовых услуг и контролируемые центральными органами управления или органами местного государственного управления:

хозяйственные товарищества, товарищества с ограниченной ответственностью, товарищества с дополнительной ответственностью, акционерные общества;

республиканские и коммунальные предприятия;

НКО, находящиеся под контролем государства.

Подсектор разделяется на группы:

Код 1.1.1.1 Государственные нефинансовые корпорации – НКО

Код 1.1.1.2 Государственные нефинансовые корпорации – ОПП

НК РК 13-2019

Код 1.1.2 «Национальные частные нефинансовые корпорации»

К данному подсектору относятся следующие институциональные единицы, являющиеся рыночными производителями товаров и нефинансовых услуг:

хозяйственные товарищества, товарищества с ограниченной ответственностью, товарищества с дополнительной ответственностью, акционерные общества, кроме находящихся под контролем государства или иностранным контролем;

производственные кооперативы;

крестьянские (фермерские) хозяйства;

НКО, кроме находящихся под контролем государства или иностранным контролем.

Подсектор разделяется на группы:

Код 1.1.2.1 Национальные частные нефинансовые корпорации – НКО

Код 1.1.2.2 Национальные частные нефинансовые корпорации – ОПП

Код 1.1.3 «Нефинансовые корпорации под иностранным контролем»

К данному подсектору относятся следующие институциональные единицы, являющиеся рыночными производителями товаров и нефинансовых услуг:

хозяйственные товарищества, товарищества с ограниченной ответственностью, акционерные общества, находящиеся под иностранным контролем;

НКО, находящиеся под иностранным контролем;

Подсектор разделяется на группы:

Код 1.1.3.1 Нефинансовые корпорации под иностранным контролем – НКО

Код 1.1.3.2 Нефинансовые корпорации под иностранным контролем – ОПП

Код 1.2 Финансовые корпорации

С учетом критерия деятельности на рынке и ликвидности своих обязательств выделяются подсекторы:

Код 1.2.1 Центральный банк

К данному подсектору относится Национальный Банк Республики Казахстан.

Код 1.2.2 Корпорации, принимающие депозиты, кроме центрального банка

К данному подсектору относятся:

банки второго уровня;
другие депозитные корпорации, такие как:
сберегательные банки, почтовые банки, строительные общества и ипотечные банки;

кредитные союзы и кредитные кооперативы;
сельские и сельскохозяйственные банки;
компании дорожных чеков, занимающиеся, главным образом, финансовой деятельностью;

эмитенты электронных денег – организации, уполномоченные выпускать электронные деньги, являющиеся денежными обязательствами эмитента электронных денег, хранящиеся в электронной форме и принимаемые в качестве средства платежа в системе электронных денег другими участниками системы (денежная стоимость, хранящаяся на определенных предоплаченных инструментах, не представляет собой электронные деньги, если инструменты предназначены только для удовлетворения конкретных потребностей и используются только ограниченным образом);

оффшорные банки, если они осуществляют операции с резидентами экономики, в которой находятся, и принимают обязательства в форме депозитов;

банки в процессе ликвидации до официального банкротства или реорганизации, пока они владеют финансовыми активами и обязательствами.

С учетом критериев контроля подсектор разделяется на группы:

Код 1.2.2.1 «Государственные корпорации, принимающие депозиты» – институциональные единицы, находящиеся под контролем государства;

Код 1.2.2.1.1 Государственные корпорации, принимающие депозиты – НКО

Код 1.2.2.1.2 Государственные корпорации, принимающие депозиты – ОПП

Код 1.2.2.2 «Национальные частные корпорации, принимающие депозиты» – институциональные единицы, кроме находящихся под контролем государства или иностранным контролем;

Код 1.2.2.2.1 Национальные частные корпорации, принимающие депозиты – НКО

Код 1.2.2.2.2 Национальные частные корпорации, принимающие депозиты – ОПП

Код 1.2.2.3 «Корпорации, принимающие депозиты, под иностранным контролем» – институциональные единицы, находящиеся под иностранным контролем.

Код 1.2.2.3.1 Корпорации, принимающие депозиты, под иностранным контролем – НКО

Код 1.2.2.3.2 Корпорации, принимающие депозиты, под иностранным контролем – ОПП

НК РК 13-2019

Код 1.2.3 Фонды денежного рынка

К данному подсектору относятся инвестиционные фонды денежного рынка, представляющие собой коллективные инвестиционные программы, которые аккумулируют средства путем продажи акций или паев населению и инвестируют эти средства только или преимущественно в краткосрочные долговые инструменты денежного рынка, в том числе депозиты, ценные бумаги. Чтобы инвестиционный фонд был признан в качестве фонда денежного рынка, необходимо: 1) некоторая степень определенности капитала (способность сохранять номинальную стоимость); 2) возможность вывести средства немедленно или в короткие сроки с помощью чеков или других способов платежа третьим сторонам. Если эти условия не выполняются, то институциональные единицы классифицируются как инвестиционные фонды неденежного рынка.

С учетом критериев контроля подсектор разделяется на группы:

Код 1.2.3.1 «Государственные фонды денежного рынка» – институциональные единицы, находящиеся под контролем государства;

Код 1.2.3.1.1 Государственные фонды денежного рынка – НКО

Код 1.2.3.1.2 Государственные фонды денежного рынка – ОПП

Код 1.2.3.2 «Национальные частные фонды денежного рынка» – институциональные единицы, кроме находящихся под контролем государства или иностранным контролем;

Код 1.2.3.2.1 Национальные частные фонды денежного рынка – НКО

Код 1.2.3.2.2 Национальные частные фонды денежного рынка – ОПП

Код 1.2.3.3 «Фонды денежного рынка под иностранным контролем» – институциональные единицы, находящиеся под иностранным контролем.

Код 1.2.3.3.1 Фонды денежного рынка под иностранным контролем – НКО

Код 1.2.3.3.2 Фонды денежного рынка под иностранным контролем – ОПП

Код 1.2.4 Инвестиционные фонды неденежного рынка

К данному подсектору относятся инвестиционные фонды неденежного рынка, представляющие собой коллективные инвестиционные программы, которые привлекают средства населения путем выпуска акций или паев. Полученные средства инвестируются, в основном, в долгосрочные финансовые активы, а также нефинансовые активы (обычно в недвижимость). Акции или паи, как правило, не являются близкими заменителями депозитов, и они не переводятся на основе чека или платежа в пользу третьей стороны, их цена колеблется в соответствии с рыночными условиями и поэтому они не являются надежным хранилищем номинальной стоимости. Различают:

открытые и закрытые инвестиционные фонды;

инвестиционные фонды на основе акций;

инвестиционные фонды на основе ценных бумаг;
индексные фонды;
обеспеченные инвестиционные фонды;
инвестиционные фонды недвижимости;
биржевые инвестиционные фонды;
фонд фондов (держатели портфеля акций других инвестиционных фондов);
доверительные инвестиционные фонды недвижимости;
хедж-фонды, фонды прямых инвестиций и другие (компании по управлению средствами инвестиционных фондов являются вспомогательными финансовыми корпорациями).

С учетом критериев контроля подсектор разделяется на группы:

Код 1.2.4.1 «Государственные инвестиционные фонды неденежного рынка» – институциональные единицы, находящиеся под контролем государства;

Код 1.2.4.1.1 Государственные инвестиционные фонды неденежного рынка – НКО

Код 1.2.4.1.2 Государственные инвестиционные фонды неденежного рынка – ОПП

Код 1.2.4.2 «Национальные частные инвестиционные фонды неденежного рынка» – институциональные единицы, кроме находящихся под контролем государства или иностранным контролем;

Код 1.2.4.2.1 Национальные частные инвестиционные фонды неденежного рынка – НКО

Код 1.2.4.2.2 Национальные частные инвестиционные фонды неденежного рынка – ОПП

Код 1.2.4.3 «Инвестиционные фонды неденежного рынка под иностранным контролем» – институциональные единицы, находящиеся под иностранным контролем.

Код 1.2.4.3.1 Инвестиционные фонды неденежного рынка под иностранным контролем – НКО

Код 1.2.4.3.2 Инвестиционные фонды неденежного рынка под иностранным контролем – ОПП

Код 1.2.5 Другие финансовые посредники, кроме страховых корпораций и пенсионных фондов

К данному подсектору относятся институциональные единицы, которые предоставляют от своего имени финансовые услуги путем принятия обязательств в форме, отличной от денег, депозитов или близких аналогов депозитов (либо имеющие обязательства в форме долгосрочных или специализированных депозитов, которые не включаются в широкую денежную массу), с целью приобретения финансовых активов, участвуя в финансовых операциях на рынке. В данный подсектор включаются:

НК РК 13-2019

организации, осуществляющие в качестве основной деятельности кредитование от своего имени в различных формах (займы, ипотека потребительские кредиты, кредитные карты, кредиты для малого бизнеса, кредиты для экономического развития и тому подобное), кредитуя, главным образом, нефинансовые организации и домашние хозяйства;

организации, осуществляющие в качестве основной деятельности финансовый лизинг;

дилеры, совершающие сделки с ценными бумагами и производными финансовыми активами в качестве основной деятельности, функционирующие за свой счет;

организации, занимающиеся секьюритизацией активов (привлекающие средства путем продажи ценных бумаг, обеспеченных конкретными активами или потоками дохода);

организации, осуществляющие в качестве основной деятельности клиринговую деятельность;

инвестиционные банки;

специализированные финансовые посредники, занимающиеся финансированием экспорта/импорта, предлагающие широкий спектр финансовых и документальных услуг, связанных с международной торговлей;

венчурные организации;

специализированные организации, предоставляющие капитал для развития;

организации, осуществляющие в качестве основной деятельности факторинговые операции, а также заключение свопов, опционов и тому подобных сделок за свой счет;

компании по управлению активами и агентства по реструктуризации банков, созданные для решения проблем неработающих ссуд или других обесцененных активов путем приобретения, управления и выбытия обесцененных активов, в случае, когда 1) предприятие является холдинговой компанией, контролирующей и управляющей группой дочерних компаний; 2) заимствует на рынке на свой страх и риск для приобретения финансовых или нефинансовых активов, которыми оно активно управляет.

Если компании по управлению активами являются дочерними организациями других депозитных организаций и расположены в той же стране, что и их материнская компания, то их балансы должны объединяться с балансами родительских депозитных организаций, если только они не являются самостоятельной институциональной единицей.

Большинство агентств по реструктуризации банков создаются правительством в качестве государственных учреждений и если выполняются следующие критерии, такие как: 1) обслуживание, в первую очередь, только правительства; 2) продажа или покупка финансовых активов по цене, отличной от рыночной; 3) принятие на себя низкого риска,

поскольку имеется сильная государственная финансовая поддержка, и по закону и по сути действуют от имени правительства, то такие организации должны включаться в сектор государственного управления. Если же контролируемое государством предприятие действует в качестве финансовой организации, то в соответствии с характером его операций классифицируется, как правило, в секторе прочих финансовых посредников.

С учетом критериев контроля подсектор разделяется на группы:

Код 1.2.5.1 «Другие государственные финансовые посредники» – институциональные единицы, находящиеся под контролем государства;

Код 1.2.5.1.1 Другие государственные финансовые посредники – НКО

Код 1.2.5.1.2 Другие государственные финансовые посредники – ОПП

Код 1.2.5.2 «Другие национальные частные финансовые посредники» – институциональные единицы, кроме находящихся под контролем государства или иностранным контролем;

Код 1.2.5.2.1 Другие национальные частные финансовые посредники – НКО

Код 1.2.5.2.2 Другие национальные частные финансовые посредники – ОПП

Код 1.2.5.3 «Другие финансовые посредники под иностранным контролем» – институциональные единицы, находящиеся под иностранным контролем.

Код 1.2.5.3.1 Другие финансовые посредники под иностранным контролем – НКО

Код 1.2.5.3.2 Другие финансовые посредники под иностранным контролем – ОПП

Код 1.2.6 Вспомогательные финансовые корпорации

К данному подсектору относятся институциональные единицы, осуществляющие деятельность, связанную с проведением операций с финансовыми активами и обязательствами или с созданием нормативно-правовых условий проведения таких операций при том, что переход в собственность активов и обязательств, являющихся объектом операций, не предполагается. В данный подсектор включены:

брокеры, совершающие сделки с ценными бумагами в качестве основной деятельности;

брокеры, совершающие сделки с товарами в качестве основной деятельности;

доверительные управляющие ценными бумагами;

депозитарии;

организаторы торговли ценными бумагами;

фондовые, страховые, валютные биржи и биржи производных финансовых инструментов;

прочие организаторы финансовых рынков, включая товарные биржи;

НК РК 13-2019

организации, осуществляющие гарантирование вкладов в качестве основной деятельности;

организации, осуществляющие управление средствами фондов, пассивами или активами организации на договорной основе в качестве основной деятельности (но не фонды, которыми они управляют);

организации, занимающиеся созданием производных финансовых инструментов и инструментов хеджирования, таких как свопы, опционы и фьючерсы (без выпуска);

иные организации, осуществляющие в качестве основной деятельности вспомогательную деятельность в сфере финансовых услуг (кроме страхования и пенсионного обеспечения), включая брокеров по ипотечным (закладным) операциям, организации, осуществляющие учет векселей (форфейтинг), консультирование по вопросам финансовых услуг и инвестирования;

пункты обмена валют и организаторы денежных переводов;

представительства-резиденты иностранных банков, которые не принимают депозитов и не предоставляют кредитов за собственный счет;

холдинговые компании, являющиеся головными офисами, осуществляющие управленческий контроль в некоторых его аспектах над своими дочерними предприятиями, когда большинство из таких предприятий являются финансовыми;

центральные органы надзора за финансовыми посредниками и финансовыми рынками в случаях, когда они являются обособленными единицами;

НКО, которые признаны в качестве независимых юридических лиц, обслуживающих финансовые корпорации, которые сами не занимаются оказанием финансовых услуг, такие как ассоциации банкиров;

организации, основной деятельностью которых является обеспечение работы механизмов электронных платежей, но которые не несут обязательств по соответствующим инструментам;

сторонние платежные системы, которые предоставляют банкам платежную платформу, например, корпорации онлайн-платежей, корпорации предоплаченных карт;

организации, осуществляющие онлайн-кредитование или рефинансирование займов, в основном, физических лиц на небольшие суммы за счет подбора кредитора к заемщикам и не несущие ответственности или риска за предоставленные кредиты;

организации, осуществляющие деятельность по оценке страховых рисков и размера ущерба;

страховые брокеры;

страховые агенты;

иные организации, осуществляющие вспомогательную деятельность в сфере страхования и пенсионного обеспечения, включая консультирование

по вопросам страхования и пенсионного обеспечения.

С учетом критериев контроля подсектор разделяется на группы:

Код 1.2.6.1 «Государственные вспомогательные финансовые корпорации» – институциональные единицы, находящиеся под контролем государства;

Код 1.2.6.1.1 Государственные вспомогательные финансовые корпорации – НКО

Код 1.2.6.1.2 Государственные вспомогательные финансовые корпорации – ОПП

Код 1.2.6.2 «Национальные частные вспомогательные финансовые корпорации» – институциональные единицы, кроме находящихся под контролем государства или иностранным контролем;

Код 1.2.6.2.1 Национальные частные вспомогательные финансовые корпорации – НКО

Код 1.2.6.2.2 Национальные частные вспомогательные финансовые корпорации – ОПП

Код 1.2.6.3 «Вспомогательные финансовые корпорации под иностранным контролем» – институциональные единицы, находящиеся под иностранным контролем.

Код 1.2.6.3.1 Вспомогательные финансовые корпорации под иностранным контролем – НКО

Код 1.2.6.3.2 Вспомогательные финансовые корпорации под иностранным контролем – ОПП

Код 1.2.7 Кэптивные финансовые учреждения и кредиторы

К данному подсектору относятся институциональные единицы, которые осуществляют операции только в рамках ограниченной группы единиц (таких, как дочерние финансовые корпорации), или дочерние корпорации, принадлежащие одной и той же холдинговой корпорации, или единицы, которые предоставляют ссуду из собственных средств, предоставленных только одним спонсором. Это, в том числе, дочерние компании, выступающие финансовыми агентами для своих материнских корпораций, привлекая средства для материнских компаний для кредитования или приобретения дебиторской задолженности материнских компаний. Кэптивными финансовыми учреждениями управляют депозитные корпорации для вовлечения их в специализированную деятельность или для регуляторных целей. Холдинговые компании, которые владеют активами группы дочерних корпораций в качестве своей основной деятельности и не предоставляют никаких других услуг предприятиям, в которых держат акции, также включаются в этот подсектор. Кэптивные страховые компании и пенсионные фонды, обслуживающие своих владельцев, не входят в этот подсектор, а классифицируются, соответственно, как страховые корпорации и пенсионные фонды. В данный подсектор включаются:

НК РК 13-2019

ломбарды, кредиторы, коллекторские организации, институциональные единицы, осуществляющие кредитование (студенческие ссуды, сельскохозяйственные кредиты, микрокредиты, экспортные кредиты и т.д.) за счет средств спонсоров, например государственных органов или НКО;

трасты, имущественные фонды и фиктивные компании;

холдинговые компании, являющиеся только владельцами активов (контрольного пакета акционерного капитала) группы дочерних организаций, основной деятельностью которых является владение группой дочерних организаций без предоставления им каких-либо других услуг;

предприятия специального назначения, которые классифицируются как отдельные институциональные единицы и привлекают средства на открытых рынках для использования их материнской компанией, имеющие полный набор счетов, действующие как финансовые посредники и несущие финансовый риск (в противном случае счета таких предприятий объединяются со счетами материнской компании). Суверенные фонды национального благосостояния, являющиеся частью сектора государственного управления и не предоставляющие этому сектору услуги на рыночной основе, выступающие в роли пассивного держателя государственных активов, включаются в соответствующий сектор государственного управления.

С учетом критериев контроля подсектор разделяется на группы:

Код 1.2.7.1 «Государственные кэптивные финансовые учреждения» – институциональные единицы, находящиеся под контролем государства;

Код 1.2.7.1.1 Государственные кэптивные финансовые учреждения – НКО

Код 1.2.7.1.2 Государственные кэптивные финансовые учреждения – ОПП

Код 1.2.7.2 «Национальные частные кэптивные финансовые учреждения» – институциональные единицы, кроме находящихся под контролем государства или иностранным контролем;

Код 1.2.7.2.1 Национальные частные кэптивные финансовые учреждения – НКО

Код 1.2.7.2.2 Национальные частные кэптивные финансовые учреждения – ОПП

Код 1.2.7.3 «Кэптивные финансовые учреждения под иностранным контролем» – институциональные единицы, находящиеся под иностранным контролем.

Код 1.2.7.3.1 Кэптивные финансовые учреждения под иностранным контролем – НКО

Код 1.2.7.3.2 Кэптивные финансовые учреждения под иностранным контролем – ОПП

Код 1.2.8 Страховые корпорации

С учетом критериев контроля подсектор разделяется на группы:

Код 1.2.8.1 «Государственные страховые корпорации» – институциональные единицы, находящиеся под контролем государства;

Код 1.2.8.1.1 Государственные страховые корпорации – НКО

Код 1.2.8.1.2 Государственные страховые корпорации – ОПП

Код 1.2.8.2 «Национальные частные страховые корпорации» – институциональные единицы, кроме находящихся под контролем государства или иностранным контролем;

Код 1.2.8.2.1 Национальные частные страховые корпорации – НКО

Код 1.2.8.2.2 Национальные частные страховые корпорации – ОПП

Код 1.2.8.3 «Страховые корпорации под иностранным контролем» – институциональные единицы, находящиеся под иностранным контролем.

Код 1.2.8.3.1 Страховые корпорации под иностранным контролем – НКО

Код 1.2.8.3.2 Страховые корпорации под иностранным контролем – ОПП

Код 1.2.9 Пенсионные фонды

К данному подсектору относятся пенсионные фонды, которые являются институциональными единицами, отдельными от институциональных единиц, которые их создают. Права на получение пенсии представляются определенным группам работников. Права на пенсионные пособия не зависят от наличия выделенных пенсионных активов, являются контрактами, обеспеченными правовыми санкциями, и должны отражаться как активы бенефициаров и обязательства пенсионных фондов. Пенсии привязаны к конкретным лицам: либо к личным взносам, либо к взносам работодателя. Исключаются из этого сектора государственные пенсионные программы (фонды) в рамках социального обеспечения, которые являются частью органов государственного управления и охватывают всю экономику или значительную ее часть, в том числе охватывают многие виды пособий. Взносы и пособия различаются в зависимости от целей государственной политики — нет обязательной связи между взносами отдельных лиц и получаемыми пособиями. Также создаются фонды, как часть компании-работодателя, которые классифицируются в составе единицы-работодателя.

С учетом критериев контроля подсектор разделяется на группы:

Код 1.2.9.1 «Государственные пенсионные фонды» – институциональные единицы, находящиеся под контролем государства;

Код 1.2.9.1.1 Государственные пенсионные фонды – НКО

Код 1.2.9.1.2 Государственные пенсионные фонды – ОПП

Код 1.2.9.2 «Национальные частные пенсионные фонды» – институциональные единицы, кроме находящихся под контролем государства или иностранным контролем;

НК РК 13-2019

Код 1.2.9.2.1 Национальные частные пенсионные фонды – НКО

Код 1.2.9.2.2 Национальные частные пенсионные фонды – ОПП

Код 1.2.9.3 «Пенсионные фонды под иностранным контролем» – институциональные единицы, находящиеся под иностранным контролем.

Код 1.2.9.3.1 Пенсионные фонды под иностранным контролем – НКО

Код 1.2.9.3.2 Пенсионные фонды под иностранным контролем – ОПП

Код 1.3 Государственное управление

В данный сектор включаются следующие группы резидентских институциональных единиц:

все единицы центральных органов управления или органов местного государственного управления;

все нерыночные НКО, которые контролируются центральными органами управления или органами местного государственного управления.

Сектор также включает фонды социального обеспечения.

Сектор не включает государственные корпорации, даже если весь акционерный капитал таких корпораций принадлежит органам государственного управления, а также квазикорпорации, которые являются собственностью органов государственного управления и контролируются ими, если они не подпадают под критерий отнесения нерыночных производителей к сектору государственного управления.

Сектор государственного управления разделен на подсекторы:

Код 1.3.1 Центральные органы управления

Данный подсектор включает институциональные единицы, составляющие центральные государственные органы Республики Казахстан и нерыночные НКО, которые контролируются центральными исполнительными органами.

Полномочия центральных органов управления распространяются на всю территорию страны.

Подсектор разделяется на группы:

Код 1.3.1.1 Центральные органы управления, кроме фондов социального обеспечения.

Данная группа включает в себя следующие институциональные единицы:

органы законодательной, исполнительной и судебной власти Республики Казахстан;

Национальный фонд;

Фонд компенсации потерпевшим.

Код 1.3.1.2 НКО центральных органов управления.

Данная группа включает в себя нерыночные НКО, контролируемые центральными органами управления республиканского уровня. К ним

относятся: дома отдыха, оздоровительные лагеря, больницы, поликлиники, амбулатории, учебные заведения и тому подобные, частично финансируемые из республиканского бюджета.

Код 1.3.2 Органы местного государственного управления

Данный подсектор состоит из органов местного государственного управления, которые являются отдельной институциональной единицей, и тех нерыночных НКО, которые контролируются органами местного государственного управления. Институциональные единицы данного подсектора предоставляют услуги местным резидентам, и финансируются из трансфертов от органов государственного управления более высоких уровней.

Органы местного государственного управления представляют собой институциональные единицы, фискальные, законодательные и исполнительные полномочия которых распространяются на отдельные географические территории страны.

Подсектор разделяется на группы:

Код 1.3.2.1 Органы местного государственного управления, кроме фондов социального обеспечения.

Данная группа включает в себя органы местного государственного управления и самоуправления Республики Казахстан.

Код 1.3.2.2 НКО органов местного государственного управления.

Данная группа включает в себя нерыночные НКО, контролируемые органами местного государственного управления и самоуправления Республики Казахстан, а также обособленные подразделения государственных организаций, оказывающие коллективные услуги.

Код 1.3.3 Фонды социального обеспечения

Данный подсектор включает фонды социального обеспечения, функционирующие на всех уровнях государственного управления.

Подсектор разделяется на группы:

Код 1.3.3.1 Фонды социального обеспечения центральных органов управления.

В данный подсектор включается, в том числе, Государственный фонд социального страхования.

Код 1.3.3.2 Фонды социального обеспечения органов местного государственного управления.

Код 1.4 Домашние хозяйства

К данному подсектору относятся все резидентские домашние хозяйства, включая некорпорированные предприятия домашних хозяйств.

С учетом критерия типа дохода выделяются подсекторы:

НК РК 13-2019

Код 1.4.1 Работодатели

К данному подсектору относятся домашние хозяйства с наиболее значительным источником дохода лиц, работающих самостоятельно или с компаньонами и постоянно нанимающих одного или нескольких лиц для работы в качестве наемных работников (в том числе лиц, являющихся учредителями, соучредителями организаций, а также зарегистрированных в качестве индивидуальных предпринимателей).

Код 1.4.2 Самостоятельно занятые лица

К данному подсектору относятся домашние хозяйства с наиболее значительным источником дохода лиц, работающих самостоятельно или с компаньонами, не нанимающих на постоянной основе никаких наемных работников (в том числе лиц, самостоятельно осуществляющих деятельность по производству (реализации) товаров, выполнению работ и оказанию услуг с целью извлечения дохода, лиц, самостоятельно осуществляющих неоплачиваемую деятельность в семейном предпринимательстве, лиц, самостоятельно осуществляющих деятельность по производству продукции в личном подсобном хозяйстве).

Код 1.4.3 Наемные работники

К данному подсектору относятся домашние хозяйства с наиболее значительным источником дохода лиц, работающих в организациях различных форм собственности или домашних хозяйствах, заключивших трудовой (гражданско-правовой) договор с руководителем организации или с отдельным лицом.

Код 1.4.4 Получатели доходов от собственности и трансфертов

К данному подсектору относятся домашние хозяйства, наиболее значительным источником дохода которых являются доходы от собственности и трансфертов (пенсий, стипендий, пособий и других социальных выплат).

Институциональные единицы подсектора «Получатели доходов от собственности и трансфертов» разделяются с учетом вида доходов на следующие группы:

Код 1.4.4.1 Получатели доходов от собственности

Код 1.4.4.2 Получатели пенсий

Код 1.4.4.9 Получатели других трансфертных доходов

Коллективные домашние хозяйства (например, лица, проживающие постоянно в учреждениях социального обеспечения; проживающие в монастырях члены религиозных общин; пациенты, находящиеся в течение длительного времени (не менее года) в больницах и аналогичных учреждениях здравоохранения; лица, отбывающие длительные сроки (не менее года) наказания в исправительных учреждениях) включаются в группу

Код 1.4.4.9 «Получатели других трансфертных доходов».

Код 1.5 Некоммерческие организации, обслуживающие домашние хозяйства

К данному сектору относятся нерыночные НКО, которые не контролируются органами государственного управления и предоставляют товары и услуги домашним хозяйствам бесплатно или по экономически незначимым ценам:

- организации здравоохранения, образования, культуры, спорта;
- организации, оказывающие услуги социального характера;
- научно-исследовательские организации;
- общественные, религиозные организации (объединения), включая политические партии, профессиональные союзы;
- объединения потребителей в форме союзов, ассоциаций;
- фонды (образовательные, культурные, благотворительные и тому подобные) и кооперативы;
- адвокатские бюро, коллегии адвокатов;
- иные НКО, удовлетворяющие вышеуказанным условиям.

С учетом критерия контроля выделяются подсекторы:

Код 1.5.1 Национальные частные;

Код 1.5.2 Под иностранным контролем.

Код 2 Остальной мир

Остальной мир включает нерезидентские институциональные единицы, в том числе, физически расположенные на географической территории Республики Казахстан. К ним относятся иностранные анклав (посольства, консульства других стран, военные базы и международные организации).

Приложение А
(информационно)

А.1 Критерий отнесения институциональных единиц к рыночным или нерыночным производителям («Правило 50 процентов»):

1) если 50 и более процентов затрат на производство покрывается за счет выручки от реализации продукции, институциональная единица является рыночным производителем и относится к сектору нефинансовых или финансовых корпораций;

2) если менее 50 процентов затрат на производство покрывается за счет выручки от реализации продукции, институциональная единица является нерыночным производителем и относится к сектору государственного управления или НКОДХ.

Данный критерий применяется, при условии его выполнения не менее трех лет подряд или если он действует в данном году и ожидается, что будет действовать в обозримом будущем.

Затраты на производство включают в себя расходы, необходимые институциональной единице для осуществления ее производственной деятельности: материальные затраты на сырье и материалы, топливо, энергию, аренда помещений и приобретение прочих услуг, оплата труда и другие затраты, связанные с содержанием работников, амортизация основных средств, используемых в производственной деятельности, налоги и другие обязательные платежи в бюджет, выплачиваемые институциональной единицей в связи с ее участием в производстве (к ним не относятся индивидуальный или корпоративный подоходный налог, акцизы, налог на добавленную стоимость).

А.2 Критерии определения сектора экономики для нерыночных производителей:

1) если институциональная единица – НКО является нерыночным производителем и контролируется органами государственного управления, она относится к сектору государственного управления;

2) если институциональная единица – НКО является нерыночным производителем и не контролируется органами государственного управления, она рассматривается как НКОДХ;

3) если институциональная единица контролируется органами государственного управления и является специализированным поставщиком вспомогательных услуг для органов государственного управления она относится к сектору государственного управления;

4) если институциональная единица является государственной корпорацией и имеет отрицательную величину разности между чистой прибылью (убытком) и суммой, полученных бюджетных субсидий за каждый из последних трех лет, она относится к сектору государственного управления;

5) если институциональная единица является государственной корпорацией, не осуществляющей выполнение работ (оказание услуг) в каждом из последних трех лет, она относится к сектору государственного управления.

А.3 Критерии контроля органов государственного управления над НКО:

1) назначение руководителей – органы государственного управления имеют право назначать руководителей, занимающихся управлением НКО;

2) положения регламентирующих документов дают возможность органам государственного управления определять важные аспекты общей политики или программы НКО, право отзывать ключевых руководителей или накладывать вето на предлагаемые назначения;

3) существующие соглашения между органами государственного управления и НКО дают возможность первым определять важные аспекты общей политики НКО или ее программы;

4) НКО на 50 и более процентов финансируется органами государственного управления (при этом, если НКО сохраняет возможность определять свою политику и программу, тогда она не рассматривается как единица, контролируемая органами государственного управления);

5) органы государственного управления признают себя подверженными всем или значительной части рисков, связанных с деятельностью НКО.

Выполнение одного из критериев является достаточным для установления контроля органами государственного управления над НКО.

А.4 Критерии контроля органов государственного управления над корпорациями:

1) владение большинством голосующих прав (более 50 процентов);

2) контроль над советом директоров или другим управляющим органом;

3) контроль за назначением и отзывом ключевых руководителей;

4) контроль над ключевыми комитетами корпорации;

5) владение «золотыми» акциями и опционами;

6) регулирование и контролирование деятельности;

7) контроль в качестве доминирующего клиента;

8) контроль, связанный с заимствованием у органов государственного управления.

Выполнение одного из критериев является достаточным для установления контроля органами государственного управления над корпорациями.

А.5 Критерии контроля нерезидентскими единицами

1) нерезидентская единица владеет более 50 процентами акционерного капитала резидентской институциональной единицы;

НК РК 13-2019

2) нерезидентская единица осуществляет контроль такими же методами, как методы контроля органов государственного управления.

Выполнение одного из критериев является достаточным для установления иностранного контроля.

Филиалы нерезидентских корпораций всегда по своей природе находятся под иностранным контролем.

Если институциональная единица не находится под контролем органов государственного управления или под иностранным контролем, то она включается в подсектор национальных частных корпораций или национальных частных НКО.

Самый нижний уровень детализации институциональных единиц предполагает их деление на НКО и ОПП.

Библиография

[1] Система национальных счетов 2008 года.

МКС 01.120

Ключевые слова: сектор экономики, институциональная единица, корпорации

Басуға _____ ж. Қол қойылды. Пішімі 60x84 1/16
Қағазы офсеттік. Қаріп түрі «Kz Times New Roman»,
«Times New Roman»
Шартты баспа табағы 1,86. Таралымы _____ дана. Тапсырыс _____

«Қазақстан стандарттау және сертификаттау институты»
республикалық мемлекеттік кәсіпорны
010000, Нұр-Сұлтан қаласы, Мәңгілік Ел даңғылы, 11 үй
«Эталон орталығы» ғимараты
Тел.: 8(7172) 27-08-14, 44-64-50